

מה קיבל השדכן של **מרון**
הגר"ח קניבסקי שליט"א

לקראת שבת מלכתא

פנינים לפרשת ואתחנן (נחמון) | גליון מס' 285 | תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה' | לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

אבא מסיים את מסכת יבמות בערב תשעה באב. אחרי מסכת יבמות באה מסכת כתובות, הנלמדת על ידי אבא במשך כשבועיים, והפרק הנ"ל מתחיל בדף צ'. אם כן, על פי לוח השנה של שנת תשי"א, סיפור זה התרחש ביום שישי כ"ב באב, ערב שבת קודש פרשת עקב, שבת מברכים 'אלול'

בתו של מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א, הרבנית ר. צביון, על ימים עברו והשידוך בין אביה לאמה

"כִּי שָׁאֵל נָא לְיָמִים רֵאשֻׁנִים" (דברים ד', ל"ב)

בעידוד של ה'חזון איש'

אומרים שכאשר הוצע השידוך, לא מיהרו שני הצדדים להשיב בחיוב... כמסופר לעיל, בפני סבא הסטייפלר עמדה בעיה חמורה: המדוברת עבדה במקום שאינו חרדי! דעתו נחה רק אחר שבייר עליה היטב, ונודע לו כי היא לבושה בצניעות מופלגת. כך השתכנע כי מקום העבודה לא השפיע עליה לרעה. גם סבתא הרבנית קנייבסקי התרשמה מאמא מאד.

אף ה'חזון איש' ביטל חשש זה והמליץ לגשת לשידוך, באומרו: "מידות טובות עוברות בירושה, ולמדוברת יש הרבה ממי לרשת!".

את השידוך בין אבא לאמא הציע דודה של אמא, רבי אליעזר פלצ'ניסקי, שכיהן אז כראש ישיבה בישיבת 'סלבודקה' שבבני ברק. כשהתגוררו סבא הסטייפלר ומשפחתו בגבעת רוקח, היה אבא עולה לעיתים לישיבת סלבודקה שבראש הגבעה. הדוד רבי לייזר 'שם עין' על הבחור השקדן, והיה משוחח עמו בדברי תורה. הוא התרשם ממנו מאד והציע אותו לבת גיסו, הסבא הרב אלישיב.

האחראי להצעת השידוך ולקידום הענין בפועל, היה גיסו של הדוד, רבי אליעזר גולדשמידט.

כעבור עשרות שנים נעשה בנו, רבי אברהם גולדשמידט, מקורב לאבא. הוא היה סועד בביתנו בשבתות ואף למד עם אבא בחברותא. לאחר שאביו עבר אירוע מוחי, בא רבי אברהם לאבא וטען: "אבי לא קיבל דמי שדכנות על השידוך של הרב... אבא נבהל מאד: "אבוי, עלי לשלם לו תכף ומיד!", נענה רבי אברהם ואמר: "אני רוצה את דמי השדכנות בדמות ברכה לרפואתו של אבא... אבא בירך, ורבי לייזר הבריא כמעט לגמרי, וחי עוד מספר שנים בטוב ובנעימים..."

בשידוך זה התעסק גם רבי בן-ציון ברוק, שהיה אף הוא 'נובהרדוקער' כסבא הסטייפלר. לרבי בן-ציון היתה היכרות קרובה עם סבא רבי אריה, ותקופה מסוימת אף התגורר בשכנות לסבא הרב אלישיב. דמויות נוספות היו מעורבות בשידוך זה, ביניהם הגאון רבי שמעון יוז'ק, שהיה תלמידו של סבא הסטייפלר בישיבה, וממקורביו של ה'חזון איש', הרבנית אסתר ברוורמן (סבתו של גיסי רבי זליג), ועוד.

שמחת האירוסין

בליל ל"ג בעומר תשי"א נערכו התנאים. אבא סיפר כי למחרת האירוסין החל סבא הסטייפלר לספר אותו, כשבאמצע התספורת הגיעה עת שקיעת החמה, ול"ג בעומר חלף לו... סבא הסתפק אם הוא יכול לסיים את התספורת, או שמא יגיע אבא לשבת לילה, כשראשו מסופר למחצה... הוא שאל את ה'חזון איש', והוא הורה כי מכיון שהתחיל, יכול הוא לסיים.

במעמד השמחה, כשרצו לכתוב את התנאים, התעוררה השאלה איך לכתוב את שלושת שמותיו של אבא, כי שם החתן - שמריהו יוסף חיים זהה לשם חמיו - יוסף שלום. ה'חזון איש' שמע את הדברים והגיב: "מי אמר לגלות שיש עוד שמות?". הוא חשש שסבא הרב אלישיב יקפיד ששניהם נקראים גם 'יוסף', ודבר זה הוא נגד צוואתו של רבי יהודה החסיד. (דעתו היתה שאיסור שיווי השמות הוא מפני עין הרע, שלא יאמרו הבריות: 'הנה שני בער' לאך מחותנים'...) למעשה הורה ה'חזון איש' שאין בעיה בדבר, מאחר שהן סבא והן אבא נושאים שמות נוספים שבהם הם נקראים. במשפחתנו מספרים, כי בשמחת האירוסין של אבא ואמא הראה סבא רבי אריה לסבא הסטייפלר, את המקום שבו עמדה אמא מידי בוקר להתפלל לפני צאתה לעבודה.

שיחות בדברי תורה

אחרי האירוסין היו הכל שמחים ומאושרים, סבתא הרבנית אלישיב אמרה, כי רואים על החתן שהשכינה שורה על פניו. ואמא הכלה - היא היתה נרגשת מאד, וסיפרה בקול נרגש ובעניינים נוצצות כי זכתה בחתן היודע את כל הש"ס.

מרגע זה ידעה, כי תפקידה בחיים יהיה לאפשר לאבא לעסוק בתורה באין מפריע.

למעשה, אמא כבר עמדה על כך כאשר נפגשו קודם אירוסיהם: בשיחות אלו היה אבא מרצה לאמא פירושים על פרשת השבוע... (אף בין האירוסין לחתונה, היה אבא כותב דברי תורה על פרשת השבוע ושולח לאמא).

אחר האירוסין, כששמע על כך סבא רבי אריה, התפעל מאד ושיבח את אמא על החתן שזכתה בו.

'חובותיו' של אבא

באחת השבתות שבין האירוסין לחתונה הגיעה אמא לבני ברק,

מאוחר יותר, כאשר סיפר סבא הסטייפלר על לבטיו למחותנו, סיפר לו סבא הרב אלישיב כי אכן, בכל בוקר היתה אמא משכימה ועומדת בתפילה ובתחנונים לבוראה, שמקום העבודה לא יזיקנה ברוחניות. גם בפני הצד השני, משפחת אלישיב, עמדה בעיה, אם כי מסוג אחר: משפחת קניבסקי חייתה אז בדלות ובדחקות, וכדי שהשידוך יוכל לבוא לידי גמר, היה על צד הכלה לתת נדוניה גדולה, מה שהיה בלתי אפשרי בעבורם.

אומרים כי סבא רבי אריה, שוחח על כך עם ה'חזון איש', ולאחר מכן שלח את סבא הרב אלישיב להיוועץ עמו גם הוא.

הבחינה והבגדים

כדי לתהות על קנקנו של אבא, הגיע סבא הרב אלישיב לשיבת לומז'ה, במטרה לשוחח עם אבא בדברי תורה.

בהקשר לכך יש סיפור מעניין: ראש הישיבה רבי ראובן כץ, שלח לקרוא לאבא כדי שיתכונן לפגישה וילבש בגדי שבת. מאחר שבגדי השבת שלו היו בבני ברק, היה עליו לנסוע הלון ושוב לבני ברק, כשבניתיים שוחח סבא הרב אלישיב עם הרב כ"ץ בדברי תורה.

לימים סיפר אבא: "עשיתי את הדרך הביתה, עשיתי את הדרך חזרה לשיבה, והכל כדי לבוא בבגדי שבת; לבסוף שוחחתי עם חמי בלימוד, ועל הבגדים הוא לא הסתכל כלל"...

לאחר מכן המשיך הרב אלישיב לבני ברק, שם נכנס אל ה'חזון איש' כדי להיוועץ עמו.

ה'חזון איש' הפליג בשבחו של אבא, ואמר לו כי מידת הבקיאיות שלו בכל התורה דומה לידיעותיו של הרוגאטשובר (שנודע כמי שכל התורה מונחת לו בכף ידו). בהזדמנות מסוימת סיפר זאת סבא הרב אלישיב, והוסיף כי כוונת ה'חזון איש' היתה לעיון ולבקיאיות כאחד. עוד קודם לכן כתב עליו ה'חזון איש' כי הוא 'מרא דכולא תלמודא' (בעל כל התלמוד, כלומר בקי בכולו). כשסיפרו זאת לאבא, הסביר את דברי ה'חזון איש': כך היא דרך העולם, להגזים בשידוכים...

באותה הזדמנות שוחחו הרב אלישיב וה'חזון איש' בדברי תורה. השיחה לא היתה ארוכה, אולם לאחר מכן התבטא ה'חזון איש' באזני אחותו, סבתא הרבנית קניבסקי, כי חפץ הוא שתלמיד חכם מיוחד זה יהיה חמיו של אבא.

סבתא הרבנית קניבסקי היתה אומרת, כי ה'חזון איש' התבטא על סבא הרב אלישיב - "ער איז פון די שיינע רבנים" (הוא מן הרבנים נושאי החן). כלומר, מלבד תורתו הוא נתייחד גם באצילותו ובנועם מידותיו.

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכיה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לע"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

סיפר לי הגאון רבי חיים חייקל גרינברג זצ"ל, שלפני שנתמנה לרבה של קענא הלך לשאול את רבי חיים עוזר זצ"ל מה תפקידו של רב בישראל. שמע רבי חיים חייקל את ההדרכה, ונפרד מרבי חיים עוזר לשלום. עוד בחדר המדרגות, ורבי חיים עוזר השיגו. "את העיקר שכחתי", אמר. "העיקר הוא שאתה תשב ותלמד בהתמדה!"

ראב"ד העדה החרדית, הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א, על התורה וקדושת התפילין

"וְשִׁנְנֶתֶם לְבַבְיָהּ" (דברים ו, 10)

סיפר לי הגאון רבי חיים חייקל גרינברג זצ"ל, שלפני שנתמנה לרבה של קענא, הלך לשאול את רבי חיים עוזר זצ"ל מה תפקידו של רב בישראל.

אמר לו רבי חיים עוזר: "קודם תאמר אתה מה דעתך".

אמר: "לדעתי חייב הוא להשיג על בני הנוער, להקים מוסדות תורה על טהרת הקודש, ולייסד שיעורי תורה, לפקח על הכשרות והטהרה, ולדאוג לעירוב ולשמירת השבת..."

אמר רבי חיים עוזר: "הכל נכון, אבל כל זה הוא דאגה לחיי העולם הבא שלהם. תפקיד הרב הוא לדאוג גם לעולם הזה שלהם. לדאוג לאלמנות וליתומים שלא ירעבו ללחם, ולראות שלא יהיה יהודי שיחסר לו לשבת..."

שמע רבי חיים חייקל את ההדרכה, ונפרד מרבי חיים עוזר לשלום. עוד בחדר המדרגות, ורבי חיים עוזר השיגו. "את העיקר שכחתי", אמר. "העיקר הוא שאתה תשב ותלמד בהתמדה! כי אם יראו הבעלי בתים את הרב יושב ולומד, יגדל כבודו בעיניהם ודבריו יהיו נשמעים. ברם, אם יזכרו שרבים הם בטלן - לא ישפיעו עליהם דבריו..."

משה לפני בני ישראל".

ויש להבין: הן לא טענו שעסקו בתורה, אלא טענו שיש להם בה חלק כיון שעזרו בלימודה. אם כן מה התביעה שלא למדו בעצמם? אבל זאת היתה התביעה: אם השגתם רוממות התורה והיתה כל כך חביבה עליכם, עד שעסקתם למען הוגיה ולומדיה, למה לא עסקתם בה בעצמכם? על כרחך שלא התורה היתה בראש מעיניכם, אלא העסקנות ועיסוקיה...

סיפר לי בחור, שבשעתו נכנס אל ה'חזון איש' להיפרד, לפני שהוא נוסע הביתה לתקופת 'בין הזמנים'.

אמר לו ה'חזון איש': "אמנם 'בין הזמנים' הוא תקופת חופש, ואין צריך ללמוד בו כבן ישיבה, אבל אין כל הצדקה להתבטל מן התורה. הוא חייב ללמוד לכל הפחות כמו בעל הבית הטרוד בפרנסתו".

שאל הבחור "כמה לומד בעל הבית?"

ציטט ה'חזון איש' את דברי הרמב"ם (הלכות תלמוד תורה פ"א הי"ב) שאומר: "כיצד, בעל אומנות ועוסק במלאכתו ג' שעות ובתורה תשע".

ונבהל ה'חזון איש' לשמוע מהבחור, שאינו בטוח שבישיבה הוא לומד תשע שעות...

סיפרו לפני מרן הגרי"ז, על עסקן פלוני העוסק במסירות רבה למען בני התורה, ממש יום ולילה לא ישבות.

שאל: והוא עצמו לומד?

משענו בשלילה, אמר: "ודאי אין הקדוש ברוך הוא מקפח שכר כל בריה, ויקבל שכר עצום ורב על עזרתו. אבל שכר החזקת תורה אין כאן.

"שאמרו בגמרא (עבודה זרה ב ע"ב) שלעתיד לבוא נשאלים אומות העולם במה עסקו. אומרים: שווקים הרבה תיקננו, דרכים רבות סללנו, מרחצאות רבות הקמנו, וכסף וזהב הרבינו, וכולם לא עשינו אלא בשביל ישראל שיעסקו בתורה. והקדוש ברוך הוא אומר להם: שוטים שבעולם, כל מה שעשיתם לכבודכם עשיתם. כלום יש בכך מגיד זאת", ואין 'זאת' אלא תורה, שנאמר "וזאת התורה אשר שם

מי שזכה לעמוד ולו פעם אחת ליד מרן הגר"ש וואזנר זצ"ל, ראה אור גדול, פניו האירו וקרנו מאור החכמה והבינה שניתנה לו. לבד מחכמת התורה עצמה שהיתה בו להפליא, קיבל מתנת אלוקים להבין ולהשכיל גם בחכמת הרפואה. הרופאים הבכירים ביותר עמדו משתאים ונדהמים. אספר כאן מעשה שהייתי עד לו, ובו ניתן למשש את חכמת-האלוקים שהיתה בו

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א: ליכא מידי דלא רמיזי באורייתא

"וְכַתְּבֶתֶם עַל מְזוּזַת בֵּיתְךָ" (דברים ו', ט')

אחד מסופרי הסת"ם המובחרים, סיפר לנו משהו מדהים שיש בו כדי להוכיח לכל מי שרוצה לראות, שיש מנהיג לבירה, ויש אדון לכל משה שנעשה תחת השמש. וזו הרי המטרה בקביעת המזוזה: 'להיות זכרון לאדם באמונת השם בכל עת בואו לביתו וצאתו', כפי שכותב רבינו 'החינוך'.

סופר הסת"ם הוותיק שמע את הסיפור מפי ד"ר אורלין, שכיהן בעבר כמנהל בנק הדם של בתי החולים 'מעייני הישועה' בבני ברק ו'השרון' בפתח תקוה.

הוא ורעייתו נסעו לביקור בקליפורניה, והחליטו להביא מתנה לשלושה מחברייהם המתגוררים שם, רופאים יהודים בכירים. איזו מתנה מביא יהודי לחברו? - תשמישי קדושה.

הפעם בחר ד"ר אורלין במזוזות מהודרות. הוא ניגש אל מיועדנו סופר הסת"ם, וביקש את המזוזות המהודרות ביותר. גם מחיר של שבעים דולר למזוזה לא הרתיע אותו. הוא שלשל את מלוא המחיר הנדרש, הניח את המזוזות במזוודתו במטרה להביאן כשי לעמיתיו בקליפורניה.

בבואו לארה"ב, לפני שהחל בעסקיו ובסידור ענייניו הפרטיים, ניגש אל הרופאים, ולאחר דרישת שלומם הגיש להם את השי, מזוזה מהודרת שהיתה מונחת בנרתיק מפואר ביותר.

שלושת הרופאים הגיבו כל אחד בצורה אחרת.

האחד, התייחס למזוזה בזלזול רב, רח"ל, והחזיר לד"ר אורלין את המתנה, "איני מעוניין במתנות כאלה", אמר בבוז. השני, אמנם לא הראה יחס כה מחפיר, אך סירב לקבוע את המזוזה בפתח ביתו. הרופא השלישי הודה לד"ר אורלין מקירות לבנו, נישק את המזוזה בחום רב וקבעה על אתר, בברכה, בפתח הבית.

לאחר שבועיים פקדה את קליפורניה סערת הוריקן נוראה, שכמותה לא התחרשה שם מזה שנים רבות, והרסה חלקים נרחבים במדינה הענקית. מאות אלפי איש נותרו ללא קורת גג, באסון שנחשב לאחד החמורים ביותר, בהיסטוריה רבת-השנים של אמריקה.

שלושת הרופאים מתגוררים אחד ליד השני, ברדיוס של מטרים ספורים. מה שקרה בסערת ההוריקן, צריך לעורר את נימי האמונה

החבויים בליבו של כל יהודי באשר הוא.

הרופא הראשון שהפגין יחס בוטה כלפי המזוזה - איבד את ביתו לחלוטין, הווילה המפוארת התעופפה ממקומה, ולא נשארה ממנה אבן על אבן; ביתו של הרופא השני שגילה יחס פושר, נפגע אף הוא, אך יחסית למה שהתרחש בבית עמיתו יצא בנס, ואילו הרופא השלישי ששמח על המזוזה כמוצא שלל רב וקבעה בברכה בפתח ביתו - יצא ללא פגע כלל!

צוותי ההצלה שהגיעו למקום לא האמינו למראה עיניהם. ביתו של רופא זה, היה היחיד שאותות הסערה האיזמה לא ניכרו בו כלל. הרוחות העזות שנשבו במהירות של מאה וחמישים קמ"ש, פסחו על הבית.

הקצין שנפצע פעמיים בידו, החליט לבדוק את המזוזה

סופרי הסת"ם מדווחים על מקרים רבים של טרגדיות המתרחשות במשפחה, ובבדיקת המזוזות או התפילין נחשפים רמזים ישירים, הקושרים את האירוע הספציפי אל מצב הסת"ם.

יש בכך כדי לחזק את האמונה שבלב כל יהודי על כי אורייתא, קודשא בריך הוא וישראל חד הוא, ולאחר כל החוכמות שבאו לעולם בשנים האחרונות - ליכא מידי דלא רמיזי באורייתא.

קצין בכיר התדפק על שערי כולל 'בית דוד' בחולון, ובפיו סיפור מכאיב.

על הנושא, ועם כל זה קרה מה שקרה.
וכשהסוף טוב הכל טוב.

לא עברו שעות אחדות מאז נתגלתה המזוזה הפסולה, שהוחלפה מייד במהודרת, ומצב בריאותה של האשה השתפר לאין ערוך, עד שבתוך ימים ספורים שבה לאיתנה והנסיעה לחו"ל בוטלה, לשמחתם העצומה של הילדים וכל בני המשפחה. אחת המסקנות מסיפור זה היא, שגם בבית שבו מקפידים שלא להרטיב את המשקוף, יש לבדוק את המזוזות בזמן הנדרש, כדי שלא תיווצרנה בעיות.

מרן הגר"ש וואזנר זצ"ל שמע את ההתלבטות, ופסק: 'אני אומר שהחולה יבדוק את מזוזות-ביתו'

מי שזכה לעמוד ולו פעם אחת ליד מרן הגר"ש וואזנר זכר צדיק לברכה, ראה אור גדול, אור שהאיר לכל העולם כולו. פניו האירו וקרנו מאור החוכמה והבינה שניתנה לו. לבד מחוכמת התורה עצמה שהיתה בו להפליא, קיבל מתנת אלוקים להבין ולהשכיל גם בחכמת הרפואה, שנשאבה כמובן מעוצמת היגיעה בתורה. הרופאים הבכירים ביותר עמדו משתאים ונדהמים מגודל חכמתו. אספר כאן מעשה שהייתי עד לו, אצל מרן הגר"ש וואזנר זצ"ל, ובו ניתן למשש את חוכמת-האלוקים שהיתה בו.

המעשה אירע עם חולה אחד בבית החולים 'מעייני הישועה' בבני ברק, שסבל בליבו, והרופאים הסתפקו האם לנתחו, אם לאו. השאלה הובאה בפני מרן זצ"ל, שכיהן כיו"ר ועד ההלכה של בית החולים. הרב וואזנר שמע את ההתלבטות, הניח ידיו הקדושות על עיניו, וחשב, וחשב.

"אני אומר שהחולה יבדוק את מזוזות-ביתו", פסק לפתע, כנגד כל הגרסאות הרפואיות.

בני ביתו של החולה עשו כמובן כהוראתו של הגאב"ד, ועד מהרה נתגלה שבמילה 'לבבך' באחת המזוזות, האות 'ך' היתה נראית כמו האות נו"ן-סופית, ולא היה צריך לגדלותו הנוראה של הגר"ש וואזנר, כדי לפסול את המזוזה ההיא...

יותר ממה שהיה כאן 'מופת', צריך לומר שכאשר מצטרף לסוגיה כזו פסק-הלכה שיצא מפיו של מרן זצ"ל, הרי ברור שכך פוסקים גם בשמים. וכשאמר 'לבדוק את המזוזות', קבע פסק זה את המציאות בשטח, וכשאמר שאם יחליפו את המזוזה, ויקבעו מזוזה כשרה תסור הבעיה, פסקו כך גם בשמים, כי 'פסק' לא מתחלק לשניים, ובשמים מקיימים את הפסק כולו.

עקבתי אחר היהודי הזה במשך שנים רבות, וראיתי שהוא אכן הבריא לחלוטין, ואי אפשר היה להכיר בו את החולי הקשה שעבר עליו.

(מתוך 'מזוזות בשמחה' בעריכת הרב מיכאל צורן שליט"א)

בתאונת אימונים נפגעה ידו מקליע רובה, והוא הוצרך לעבור סדרת ניתוחים מסובכת. לאחר שנרפא בעז"ה וביקש לחזור לעצמו ולתפקידו הבכיר, חזר המקרה על עצמו, קליע נוסף פוגע ביד, והפעם באופן קשה יותר.

רופאיו המליצו לו לטוס לאמריקה, ולעבור שם סדרת ניתוחים. ברגע האחרון לפני הטיסה החליט לגשת אל הכולל ולהתייעץ עם האברכים, כדי לשמוע אולי יש 'תרופה' אחרת למכתו.

ראש הכולל, הגר"י זילברשטיין, האזין לדבריו של הקצין ובו-במקום יעץ לו לבדוק את מזוזות ביתו. הדבר נעשה, והתוצאה היתה מדהימה:

שתי המילים "על ידך" היו חסרות!!

כיון שכך הציע הרב, לקצין שלא יטוס לארה"ב, אלא ירכוש מזוזות מהודרות. הלה צייט להצעה, ובתוך זמן קצר נרפא מפציעתו!

בהזדמנות זו צריך להזכיר מה שאמר פעם הגר"ש כהנמן, שהתייחס למקרה דומה, כאשר נמצא רמז במזוזה למצבו של אדם פלוני, ובמתק שפתיו אמר לו: "אל תסתפק רק בבדיקת המזוזה, הקב"ה מצפה ממך להרבה יותר. הטעות שנתגלתה במזוזה, מצביעה על כך שעליך להתעורר ולפשפש במעשיך ביתר-שאת..."

הכאבים גברו בכניסה ל... מטבח

על מעשה נוסף ממנו אפשר ללמוד על כוחה של מזוזה, מספר ת"ח אחד שרעייתו סבלה במשך תקופה ארוכה מבעיות במעיים.

"כאשר חלה החמרה ממשית, ומצב בריאותה של האשה התדרדר באופן דרמטי, תיכננתי לנסוע לטיפולים בחוץ לארץ", הוא מספר. "בעבר, כאשר התגברו הכאבים, נסענו לרופא מקצועי בניו יורק, והכאבים שככו לתקופה ארוכה

"ומענין מאד", ממשיך האברך לספר, "שכאביה של זוגתי התגברו בעיקר כאשר נכנסה למטבח, דווקא אז היו מתחזקים הכאבים יותר מאשר במקומות אחרים בבית. בתחילה לא ייחסתי לכך חשיבות מיוחדת, ושיערת שמדובר בהרגשת סרק".

הנסיעה לחו"ל כבר תוכננה לפרטיה, ובני הזוג היו אמורים להמריא, לא לפני שהשכנים הבטיחו לטפל בילדיהם בתקופת שהותם באמריקה.

"בבוקר בהיר אחד", מספר בן-שיחנו בהתרגשות, "החלטתי לבדוק את מזוזות הבית. הכל היה שפיר, עד - - - שהגעתי למזוזה שהיתה קבועה בפתח המטבח. כשראיתי מה נעשה במזוזה, חשכו עיני והמו מעי (והפעם היו אלו מעי של הבעל, שכאבו...).

"הפסוק 'שמע ישראל' היה מחוק ומטושטש לחלוטין!

"בדיקה מהירה העלתה, שהדבר אירע כתוצאה ממים שחדרו לבית המזוזה והרטיבו את הקלף והאותיות. הדבר היה לפלא בעיני, כיון שרעייתי מקפידה מאד שהמים לא יחדרו למזוזה", אמר, והוסיף שהיא מודעת לכך היטב, ואף מזוהרה תמיד את העוזרת שתקפיד

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

שח לי איש נאמן מוותיקי ירושלים ת"ו: בהיותו ילד בגיל שמונה, הגיע מרן הרבי הקדוש והטהור מבעלזא זצוק"ל מתל אביב, לשהות תקופה קצרה בימי הקיץ החמים בירושלים, בשכונת 'קטמון' הישנה, ולקחו אביו עמו להשתתף ולחזות בעבודת אותו שרף בשולחן ליל שבת קודש. על אף היותו ילד קטן, הצליח להידחק ולהתקרב איך שהוא עד מקום הצדיק, ותפס מקום טוב, סמוך אל הרבי ממש...

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א על אהבת ישראל

"לא מרפכם מפל העמים חשק ה' בכם ויבחר בכם כי אתם המעט מפל העמים" (דברים ז, ז)

בגמרא (חולין פט): "לא מרבכם וכו'. אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל: חושקני בכם, שאפילו בשעה שאני משפיע לכם גדולה, אתם ממעטין עצמכם לפני [לפי שאין אתם מרבין עצמכם אלא ממעיטין עצמכם בעונה". רש"י: "נתתי גדולה לאברהם, אמר לפני (בראשית יח, כז): 'ואנכי עפר ואפר'; למשה ואהרן, אמר (שמות טז, ז): 'ונחננו מה'; לדוד, אמר (תהילים כב, ז): 'ואנכי תולעת ולא איש'. אבל עובדי כוכבים אינן כן" וכו'.

בעמדנו כה בזמני נחמה וגאולה, מצטיינים ישראל במידת הענוה והשפלות, שהיא עיקר שבח מעלתם ותפארתם: "כי אתם המעט" - שממעטים עצמכם בענוה ובמידות טובות וישרות, המרבים בישראל 'אהבת ישראל' בשלום ובסבר פנים יפות והמבטלים 'שנאת חנם', שורש סיבת החורבן והגלות (יומא ט:)) ושורש כל צרות ישראל, בכלל ובפרט.

באהבת חנם זו מהרה יחשוק בנו ה', כלשון הכתוב והגמרא: "חשק ה' - חושקני בכם!", ויפאר ענוים בישועה (תהילים קמט, ד), אמן נצח סלה ועד.

[שהיו רוב הזמן מושפלות, כדרכו] כדי לראות למי צריך עוד לתת, והנה ראה כי סמוך אליו עומד הילד הקטן, ואוכל בדחילו ורחימו מן הדגים שקיבל זה עתה 'שירים' מידי של הגבאי הנאמן. פנה אליו הרבי בפנים מאירות ושוחקות ואמר לו במתק לשון קדשו: "אינגאלע, גיב אכטונג פון די בינער!" [ילד, הזהר בעצמות!]. והנה לא עברו כמה רגעים, ושוב נושא הרבי את עיניו קדשו אל הילד ומזכיר ברוך: "אכטונג געבין פון די בינער!" וכך שם עינו עליו, והיה עומד על המשמר כל עת אכילתו, ומידי פעם בפעם הזכיר לו שוב ושוב... לא נחה דעת קדשו, עד שראה שסיים אכילת השירים הקדושים כראוי!

העיד בפני האיש, שפנינו זו של הצדיק ישירות אליו בפני קהל ועדה, והקרוב העצום שדאג לשמירתו, חדרה אל לבו ואל כל עצמותיו, ונסכה בו רוח חיזוק עצום! הוא חש לפתע תחושת קרבה והתקשרות עצומה אל הצדיק הטוב והמיטיב - כיון שזו תכלית אכילת השירים, להתקשרות, כנודע - והרגיש שהרבי דואג לו באמת ברוב רחמנותו! מני אז דבקה בו נפשו מאד, בראותו שפינה עצמו עבורו מדבקות מחשבותיו הנעלות והנשגבות שבטיש, כדי

שח לי איש נאמן מוותיקי ירושלים ת"ו: בהיותי ילד בגיל שמונה, הגיע מרן הרבי הקדוש והטהור מבעלזא זצוק"ל מתל אביב, לשהות תקופה קצרה בימי הקיץ החמים בירושלים, בשכונת 'קטמון' הישנה, ולקחני אבי עמו להשתתף ולחזות בעבודת אותו שרף בשולחן ליל שבת קודש. באותן שבתות הקיץ המאוחרות, לא היה ציבור גדול ב'טיש', מאחר שהרבי היה יוצא לעריכת השולחן בשעת לילה מאוחרת מאד, כדרכו בקודש. לכן על אף היותו ילד קטן, הצליח להידחק ולהתקרב איך שהוא עד מקום הצדיק, ותפס מקום טוב, סמוך אל הרבי ממש. כשהגיע מרן לחלוקת השירים מן הדגים, הרים עיניו הקדושות

לשמור ולהשגיח על ילד קטן...

במשך כל ימי חייו, בכל פעם שהוא נזכר באותו קרוב מיוחד שהעניק לו הרבי, היה מתחזק בו מאד!

**"באמצע הטיש שקע הצדיק
בדבקות עילאה כדרכו בקודש.
פתאום ננער וקרא לאיש אחד
מנאמניו, וביקשו לגשת תכף
ומיד אל בית הכנסת שבחצר 'בית
יעקב הישן', שם מאחורי ה'עמוד'
של החזן נתקעה חתולה קטנה"**

אמר רבי נוטע זצ"ל:

"ה'עולם' שהיו אז בטיש התפעמו לנוכח גילוי רוח הקודש שהראה פתאום [א אפגענע רוח הקודש], שמי יבוא בסוד קדושים לדעת למה ירמזו דיבורי קדשו, ולמה כיוונה דעתו הגדולה, באמצע עריכת הטיש בקהל עם, לגאול נפש משביה, מאחורי 'עמוד' עליית תפילות ישראל קדושים! כידוע כל דבריו ומעשיו היו ברזא דחכמתא עילאה, בהסתרה ובהצנעה של ייחודי עליון, גם בשחרור חתולה קטנטונת... אולם אני כשלעצמי, סיים ר' נוטע, "יותר התפעלתי מגודל הביטול העצום, שהיה הצדיק חש בפני כל בריה שפלה שבעולם, ומרחמנותו הגדולה שריחם על כל נברא שברא השם יתברך בעולמו!".
ואם בחתול קטן הדברים אמורים, קל וחומר בן בנו של קל וחומר, גודל הרחמנות על בן אנוש הנברא בצלם, ועל בני ישראל קדושים, בניו רחומיו של מקום!!!

(מתוך 'טיב המעשיות')

מרחן הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצוק"ל, רבה של ירושלים ומרא דארעא דישראל, הוזמן פעם לסעודת ברית מילה אצל איש יהודי כשר ונאמן, מיוצאי עדות המזרח. הרב ברר היטב כמובן טיב כשרות המאכלים, ומשראה שהכל כשורה, למהדרין מן המהדרין, השתתף בשמחתו משום כבודו.

בצאתו, ניגש אליו אדם אחד עז פנים והחל להקניטו: "כיצד בכלל ניתן לאכול בברית שכזו? הרי הם מתנהגים בכל דבר כדעת המחבר זצוק"ל, ואילו אנו פוסקים כדעת הרמ"א זצוק"ל! ומי יודע אם לא נכשל שם בלא יודעין... ואף משום כבודו של בעל השמחה עדיין אין בכך היתר!", כך היה מרבה עליו בדברי קנטור ומחלוקת.

ענה לו רבי יוסף חיים בחריפות חכמתו המפורסמת: "דוד המלך עליו השלום, נעים זמירות ישראל, אומר בספר תהילותיו (כב, ז): 'ואנכי תולעת ולא איש', ופרש בדרך צחות: "עדיף לי לאכול תולעת ולא [לאכול] איש!...", ודו"ק. ודברי פי חכם חן.

סיפר מורי הגאון הצדיק רבי נטע פריינד זצ"ל

"פעם אחת, בהשתתפותי בליל שבת קודש של הרב הקדוש רבי שלומקה זוועהילער, זכותו יגן עלינו, ראיתי מחזה נפלא!

"באמצע הטיש שקע הצדיק בדבקות עילאה כדרכו בקודש. פתאום ננער וקרא לאיש אחד מנאמניו, וביקשו לגשת תכף ומיד אל בית הכנסת שבחצר 'בית יעקב הישן', שם מאחורי ה'עמוד' של החזן נתקעה חתולה קטנה, המייללת בצער שאינה יכולה לצאת, ונפשה כלתה לחרות... לכן יגאלנה מיד מן המצר שלה! הוא כמובן צפה כל זאת ברוח קדשו!"

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

כשהגיע תורו של אותו אברך, הוא הושיט את ידו ללחיצה, אך למרבה התדהמה - משך ה'יסוד העבודה', את ידו, ומלמל: "זה מריח עבודה זרה...". כששמע זאת האברך, כמעט התעלף במקום, וכך גם כל מי שעמד בסביבה: הכתר של השטיבל! מובן שנוצרה במקום מהומה, האברך המבועת החל לבכות: "רב'ה, למה עבודה זרה? מאיפה עבודה זרה?"

הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א, על גודלה של מצוות כיבוד אב ואם

"כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ" (דברים ה', ט"ו)

במתן תורה קיבלו ישראל את עשרת הדברות, שהיו כתובים על שני לוחות הברית. לפי מה התחלקו עשרת הדברות בין שני לוחות הברית? התשובה ידועה - על הלוח הראשון נכתבו חמש מצוות שבין אדם למקום, ועל השני - חמש מצוות שבין אדם לחברו. והנה אחרי ארבעת הציוויים הראשונים המופיעים בלוח של בין אדם למקום - "אנכי ה'", "לא יהיה לך", "לא תשא" ו"זכור את יום השבת לקדשו" - מגיע הדיבר החמישי: "כבד את אביך ואת אמך" (שמות כ, ב-ב).

אומר רב סעדיה גאון בספרו 'ספר המצוות': הקב"ה קבע את מקומה של מצוות כיבוד הורים, בין המצוות שבין אדם לחברו למצוות שבין אדם למקום, כדי לרמוז על כך שהיא קשורה גם לאלה וגם לאלה. השווה הקב"ה כבוד אביו ואמו לכבודו! כך אומרת הגמרא בקידושין (ל ע"ב), ואף מוכיחה זאת מתוך הפסוקים.

הגמרא (קידושין לא ע"ב) מביאה עובדות מפליאות, על תנאים שקיימו מצוות כיבוד הורים באופנים שלמעלה מכל השגה, כמו רבי טרפון או רב אבימי. ונוקטת בלשון חמורה ביותר: "אשרי מי שלא חמאן" - אשרי מי שלא ראה את הוריו. כיון שמצוה זו כה חמורה היא, עד שמי שאין לו אב ואם רח"ל, יש במצב זה מעלה, כי ניצל הוא מן העוון הנורא, הנגרם בעטיו של חיסרון בכיבוד הורים.

למען יאריכון ימין

התורה הקדושה מספרת לנו מהו שכרה של מצוות כיבוד הורים: "כבד את אביך ואת אמך למען יאריכון ימין" (שמות כ, יב).

מלבד מצוות שילוח הקן, שגם שכרה הוא אריכות ימים, אין מצוה נוספת בכל התורה כולה, שנאמר בה השכר הצפון למקיימים אותה. יש לדעת, שלכל מצוה יש שכר מיוחד, שמקיימיה זוכים לו. כך אומר ה'אור החיים' הקדוש, ואף מוסיף כי אם מוצאים אנחנו יהודי שזוכה להצלחה גדולה בתחום כלשהו, כגון שפרנסתו מבורכת למעלה מדרך הטבע - יכולים אנו להבין כי קיים מצוה מסוימת שאיננו יודעים מהי - שזהו שכרה.

על כל פנים, במצוות כיבוד הורים מפרטת לנו התורה את שכרה: "למען יאריכון ימין", וגם מעובדה זו אנו למדים על ערכה וחשיבותה.

בספר 'ראש גולת אריאל' מובא כי האדמו"ר בעל ה'אמרי אמת' מגור זצ"ל אמר, שיהודי צריך לקבל על עצמו מצוות עשה וכן מצוות לא תעשה מסוימות, שאותן יקיים באש ובמים, בחרב וחנית. כמובן, את כל המצוות צריך לקיים, אבל על המצוות האלה שיבחר לעצמו לא יוותר בשום מצב!

והעיד על עצמו שהוא קיבל עליו את מצוות עשה של "כבד את אביך ואת אמך" (שמות כ, יב), ומצוות לא תעשה של "מדבר שקר תרחק" (שמות כג, ז).

מכל מצוות עשה שבתורה לא בחר ה'אמרי אמת' זצ"ל אלא את הדיבר החמישי, ולא בכדי!

שאמא לא תדאג...

עד היכן מגיע חיובה של מצוות כיבוד הורים? הגאון הצדיק רבי שלמה זלמן אונסדורפר ויתר על חלום חיים נשגב בעבורה! ומעשה שהיה כך היה: נכספה וגם כלתה נפשו של הרב אונסדורפר לעלות לארץ ישראל, ולחיות בארץ הקדושה, אלא שידו לא היתה משגת את סכום הכסף הגדול, שנדרש עבור כרטיס הפלגה לארץ ישראל, ועל כן נותר בינתיים בגולה הרחוקה.

שנה אחת, בעיצומו של יום הפורים, נכנס אחד הגבירים למעונו, והכריז: "רב'ה אני רוצה לתת לך משלוח מנות - כרטיס הפלגה לארץ ישראל!"

רבי שלמה זלמן פתח את המברק. קרא את השורות הקצרות והכריז: "רבותי אני נשאר כאן!". התדהמה עצומה. מה אירע פתאום? תמיהות, וניחושים עפים בחלל האויר, הציבור מודאג וסקרן, והגביר שנתן את הכרטיס אינו יודע את נפשו

עבודה זרה?"
ביקש הרב'ה לשמוע את סדר יומו בפרוטרוט, והוא החל לתאר
מסדר יום מדוקדק: קם לפנות בוקר, טובל, לומד כמה שעות,
מתפלל כמה שעות, וכך הלאה... הוא שובר את גופו, מסתפק
במועט, מקפיד על קלה כבחמורה... איפה העבודה זרה?
אך ה'יסוד העבודה' שאל כמה שאלות, ואז התברר שהאברך הזה
אינו זהיר מספיק בכיבוד אב. הוא לא מתנהג מספיק בדרך ארץ...
"עכשיו הכל מובן!", אמר ה'יסוד העבודה' והסביר:

הגמרא (קידושין לא ע"א) אומרת: "בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא
'אנכי' ולא יהיה לך' (שמות כ, ב-ג), אמרו אומות העולם: לכבוד
עצמו הוא דורש. כיון שאמר 'כבד את אביך ואת אמך' (שם, יב) חזרו
והודו למאמרות הראשונות".

בשני הדברות הראשונות אמרו האומות, שהקב"ה אינו מתכוון אלא
לכבוד עצמו, עפ"ל, אך כשאמר את הדיבר החמישי - "כבד את
אביך ואת אמך", הבינו גם האומות שאינו מתכוון לכבודו שלו, וחזרו
והודו גם לדברות הראשונות - שאף בהן, לא לכבוד עצמו התכוון.

"יוצא אם כן", אמר ה'יסוד העבודה', "שכאשר אדם מקיים את
מצוות 'כבד את אביך ואת אמך' - הוא מקיים גם את 'אנכי ה' ואת
'לא יהיה לך', אבל אם אינו מכבד את הוריו, חלילה, אם אינו נותן
ביטוי לדיבר החמישי - הרי שחסר גם ב'אנכי ה'', ומכאן מגיע הריח
של עבודה זרה..."

ה'ברכת אברהם' היה מספר את הסיפור הזה בדחילו ורחימו; יכול
אדם להתפלל וללמוד כל היום, לצום ולייסר את גופו לכבוד הקב"ה,
ולהיות עסוק כל הזמן בעבודה רוחנית, אבל אם אינו זהיר במצוות
כיבוד אב ואם - הוא מריח ריח של עבודה זרה!

(מתוך הספר 'כבודם של ישראל')

הרב אונסדורפר היה מאושר ממש. הוא החל לרקוד בהתרגשות,
ומיד לאחר הפורים פתח בהכנות והמתין בכיליון עיניים למועד
הנסיעה.

ימים ספורים לפני היום המיועד, נסע להוריו כדי להיפרד מהם
ולבקש את ברכתם. הם ברכוהו בברכת אב ואם שכולה אהבה
ותפילה, והוא שב לביתו.

והנה, סוף סוף הגיע היום. כל בני העיר עומדים על רגליהם במשך
שעות אחדות, ממתנים לתורם כדי לברכו, כולם מדברים על
הנסיעה לארץ ישראל... והנה, כשכבר ממש עמד לצאת מהבית,
הגיעה טלגרמה דחופה.

רבי שלמה זלמן פתח את המברק. קרא את השורות הקצרות
והכריז: "רבותי אני נשאר כאן!".

התדהמה עצומה. מה אירע פתאום? תמיהות וניחושים עפים בחלל
האויר, הציבור מודאג וסקרן, והגביר שנתן את הכרטיס אינו יודע
את נפשו.

ומה היה כתוב בטלגרמה?

"שלמה זלמן בני", כתבה לו אמו, "אנא מוכן מיד כשתגיע לארץ
ישראל שלח לנו טלגרמה, וכתוב שהגעת בשלום. אל תתעכב כדי
שלא אדאג לשווא, די לי בדאגה ההכרחית בשבועות ההפלגה..."

אכן, נסיעה לארץ ישראל לא היתה רק סיפור יקר אלא גם ארוך:
ששה שבועות ארכה ההפלגה מפרשבורג לארץ ישראל!

אמר רבי שלמה זלמן בלבו: ששה שבועות תהיה אמא שרויה במתח
ובדאגה - מה קורה עם שלמה זלמן שלי? האם הכל כשורה? האם
האניה מתקרבת ליעדה? ואולי ארע דבר מה, חלילה?

איך אפשר לעלות לארץ ישראל, אם על ידי כך נגרמת דאגה לאמא?
כל ימיו לא עלה הרב אונסדורפר לארץ ישראל, כדי שלא להדאיג
את אמו, א אידישע מאמא שדואגת מה קורה עם האניה...

בסלונים מספרים סיפור מסמר שיער:

בעיירה גריניץ התגורר אברך צדיק, ירא שמים ועובד ה', שנחשב
לאחד הטובים שבחבורה. פעם הגיע בעל ה'יסוד העבודה' לבקר
בעיירה, בשטיבל של סלונים, וכולם עברו לפניו לחוץ יד ולקבל
"שלום".

כשהגיע תורו של אותו אברך, הוא הושיט את ידו ללחיצה, אך
למרבה התדהמה - משך ה'יסוד העבודה', את ידו, ומלמל: "זה מריח
עבודה זרה..."

כששמע זאת האברך, כמעט התעלף במקום, וכך גם כל מי שעמד
בסביבה, ה'כתר' של השטיבל! מובן, שנוצרה במקום מהומה, ולאחר
שכולם עברו, הצינו האנשים לאברך להיכנס שוב.

שוב נכנס, ושוב הושיט את ידו, ושוב - ה'יסוד העבודה' משך את ידו
ואמר: "זה מריח עבודה זרה... מריח עבודה זרה..."

האברך המבועת החל לבכות. "רב'ה, למה עבודה זרה? מאיפה

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

כשמרן היה מסיים תמר שלם, אחרי שבועות שהוא היה טועם ממנו מעט מעט, זאת היתה חגיגה. היינו שומרים את הגרעין... אחרי תקופה חשבנו מה נעשה עם כל הגרעינים האלו? אולי ננביט אותם ונשתול מהם עצים שיניבו פירות, והפירות יהיו שיריים מהרב שטיינמן...

הג"ר משה סחייק שליט"א, מנאמני ביתו של מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל, מספר על הקשר המיוחד שלו עם מרן זצ"ל, ועל בוסתן עצי הפרי המיוחד הקיים בחצרו

אליעזר (לייזר) רוט

"פְּרָמִים וְזֵיתִים... וְאֶכְלֶת וְשִׁבְעֶת" (דברים ו', י"א)

לפני שבועות אחדים, שמע הג"ר משה סחייק, שבחצר הבניין שלו גדלים עלי נענע. בלי אומר ודברים, הוא הרים את שולי חליפתו, והחל לרוץ בכל כוחו לעבר החצר, כדי לעקור את עלי הנענע ממקומם.

וכל כך למה? כי העלים גדלו במרחק של פחות מארבע אמות, לפי שיעור ה'חזון איש', מהכרם שנטע הרב סחייק בחצר הבניין... היות ונענע נחשב לתבלין, המשמעות היא שמדובר באיסור חמור של כלאי הכרם.

מסתבר, שאחד השכנים ראה עלים של עץ משמש קטנטן, העלים דומים בעיניו לעלי נענע, ובהתאם לכך שתל את הנענע בסמוך לעץ. אחרי שנעקרו עלי הנענע עד האחרון שבהם, החל להתפתח דיון הלכתי מקיף מה יהיה דינם של עצי הגפן הנטועים בחצר מזה 17 שנה.

מדובר בכרם קטן, המונה שמונה גפנים, עם ענבים מזן מאוד ייחודי, זן 'איזבלה', שגדלים בצורה מעוררת השתאות למרות שכמעט ולא טורחים להשקות את העצים ולטפח אותם.

הענבים הגדלים על העצים הללו הם ענבים מופלאים, גדולים ובשרניים, מתוקים ועסיסיים, השכנים קוטפים כאוות נפשם ומקיימים בעצמם "יאכלו ענבים וישבעו...". בנוסף מגיע אברך יקר שמטפח מעט את העצים במשך השנה, ומקבל את הזכות לבצור את הענבים, המשמשים אותו לייצר יין באופן פרטי, יין שלאחר מכן עולה על שולחנם של גדולי ישראל.

בשיחה שקיימנו עמו, מסביר הרב סחייק שגורלם של העצים נדון בדין ודברים ער ועשיר מאוד, בין גדולי הפוסקים העוסקים בנושא המצוות התלויות בארץ, ומומחים במיוחד בנושא כלאיים. את הדיונים ניהל רב השכונה הגאון רבי יהודה אריה שווארץ שליט"א, וכן הגאון רבי שאול רייכנברג שליט"א.

"חוץ מזה שמדובר בכרם מופלא, שמאוד נהנינו ממנו, הוא גם היה מיוחס מאוד", מסביר הרב סחייק. "מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל, נוהג היה לעשות על הכרם הזה את ברכת האילנות, אצלנו בחצר, כל

שנה בראש חודש ניסן... מדין זריזין מקדימין.

"ממנו למדנו גם הלכה מעניינת, כי בישיבת 'ארחות תורה' שהיתה בראשותו, היו הבחורים נוהגים מנהג טוב, שלאחר שכל הישיבות יצאו לבין הזמנים הם נשארו בישיבה עוד לילה אחד, ליל ראש חודש ניסן, והיו עושים 'משמר' כל הלילה, כדי לצאת לבין הזמנים עם אוירה של לימוד ברציפות ובהתמדה. בבוקר הם היו מתפללים שחרית כוותיקין, ומרן הגראי"ל היה מגיע אחרי התפילה לחזק אותם, ולהראות להם שהוא מחבב ומחשיב את המאמץ שלהם ואת התורה שלהם.

"למרות שקודם לכן, היה הרב שטיינמן נוהג לעשות ברכת האילנות מיד אחרי תפילת שחרית, כדין 'זריזין מקדימין', מאז שהחלו בחורי הישיבה לנהוג כך, היה מרן מקדים את הביקור בישיבה לברכת האילנות, כי העידוד של הבחורים שלמדו כל הלילה, קדם אצלו לעניין של זריזין מקדימין לברכת האילנות."

על ידי גוי

בכל אופן, הרב סחייק מסביר לנו שעיקר הבעיה לגבי גורלם של העצים היתה הלכתית: "הנענע היה לכל הדעות סמוך לכרם היות והיה במרחק של 1.85 מטר מהגפן הקרוב אליו, כך שאפילו לפי שיעור רבי חיים נאה הוא נמצא בתוך הד' אמות, והדין הוא כך שהגפן הקרובה ועוד גפנים הסמוכות לה נאסרו, והיה צריך לחשב על כל

להשתתף. אולי אני אבקש רשות?
"התביישתי. מי יודע איזה גאונים יושבים שם? הלכתי הביתה ולא העזתי לבקש, אבל ככל שעברו השעות, גמלה בלבי ההחלטה שאני חוזר ומבקש רשות להצטרף לשיעור.

"לא רק התביישתי, גם פחדתי. הרב שטיינמן היה איש קדוש מאוד וכולם ידעו את זה. הילדים שלי, כשהיו בישיבה קטנה, הם היו רועדים מהרב שטיינמן, שלא יראה את העבירות על המצח שלהם. גם אני הרגשתי ככה ואפילו יותר מכך..."

השיעור הסודי של הרב שטיינמן

"כך התלבטתי והתייסרתי ביני ובין עצמי במשך חודש וחצי, התאמנתי על המילים שאוציא מפי כשהרב שטיינמן יפתח לי את הדלת, איך אבקש ממנו כזאת בקשה, מה אני אענה אם הוא יסרב לי..."

"אחרי חודש וחצי לבשתי עזות דקדושה, דפקתי על הדלת ואמרתי לו, רבינו, אני רוצה ללמוד תורה מפרכם. יש פה שיעור וגם אני רוצה להשתתף בו!"

"מרן זצ"ל תחקר אותי קצת, מי אני, למה אני רוצה לשמוע את השיעור, מה אני רוצה ללמוד ועוד. בסופו של דבר הוא אישר את בקשתי, ולא היה מאושר ממני. מאז, כל יום הייתי מגיע אליו בשעה 15:30 והשיעור נמשך עד השעה 16:00. הזמן נבחר בקפידה כדי שהאברכים יוכלו להשתתף בשיעור בלי להפסיד מזמני הכולל.

"השיעור היה בחומש רש"י. מרן לימד רש"י בעיון, עם כל הסוגיות התלויות בעמקות מופלאה ובגאונות יוצאת דופן. מהשיעורים הללו יצא החיבור 'אילת השחר' על התורה, ומי שמעיין שם יכול לראות מעט מזער מגאונותו העצומה של מרן זצ"ל.

"אבל היו עוד שיעורים, ומאחר וכבר הייתי אחד מבני החבורה, הורשיתי להשתתף בשיעורים נוספים, וכך הפכתי להיות מבאי ביתו הקבועים של מרן זצ"ל. במשך השנים מרן התבגר, ואנחנו התחלנו לעזור לו קצת. כשהיו דופקים בדלת היינו פותחים במקומו, כל תלמידי השיעור, לפעמים היינו מעבירים לו שאלות של אנשים אחרים, מכתבים שנשים שונות שלחו, ובו תינו את צרותיהן לפניו ועוד.

"הוא היה מתמסר לכל אחד, כל תלונה כל פניה - הוא היה מתייחס בכובד ראש, במיוחד לספיקות בנושאי שידוכים ולעניינים של שלום בית. אי אפשר להאמין איך היה לו ראש להתרכז בלימוד, כשהוא היה שקוע בכל כך הרבה בעיות של יהודים, שהוא עזר להם בדרכים שונות ומגוונות.

"כך זכיתי להיות לצדו, ולשמוע מפיו התבטאויות והתייחסויות לנושאים רבים מספור. הייתי מחזיק אצלי בקביעות מחברת וכלי כתיבה, וכל מה ששמעתי מפיו - הייתי כותב. מאוחר יותר התחלתי לקבץ את המחברות והוצאתי את סדרת הספרים 'מוקנים אתבונן', ובאחרונה גם את 'ביטחון ואמונה', מדברים שזכיתי לשמוע מפיו של מרן, ולכתוב אותם ממש באופן מייד.

"מרן זצ"ל, מידה מיוחדת מאוד היתה לו, שגם כשהוא היה מחמיא

גפן וגפן אם נאסרה, כגון גפן שהיתה רחוקה 4.08 מטר מהכרם, שזה יותר מד' אמות לפי שיעור רבי חיים נאה ולא שייכת לכרם, אבל בתוך הד' אמות לפי שיעור החזון איש. מה נעשה? שנשאר את גפן זו לגדול? הרי יש בזה איסור של קיום כלאי הכרם לפי החזון איש. שנעקור אותה? יש בזה משום בל תשחית לפי רבי חיים נאה.

"לא זו אף זו, גם אם נאמר שאנחנו פוסקים כחזון איש ודין גפן זו להיכרת, האם דין זה שווה לכל העצים? על כל אחד ואחד מהעצים היה מושב בית דין מיוחד, שקלו וטרו בנושא, בדקו את דינו של העץ מכל הצדדים, עד שהגיעו להחלטה שצריך לעקור אותו, וכתבו הגר"א שווארץ שליט"א: כיון שיש על הענבים ספק איסור לדעת השו"ע, אין מי שמוכן לאכול אותם, ולכן אין בהם איסור של בל תשחית [ולסכנתא צ"ע]. והוסיף הגר"ש רייכנברג שליט"א לגבי ההיתר לעקור עץ מאכל שכל עץ שיש לגביו ספק איסור כל ספק איסור או מצוה אינו בל תשחית (כשאינן כבר איסור קיום שעקרו הירק).

"וגם אז הפסק היה שלא אנחנו נעקור את העצים כדי שלא נעבור בבל תשחית חלילה לפי השיטות שלא אוסרים, ולכן הבאנו לשם כך גוי שעקר את העצים, ואנחנו רק שרפנו אותם לאחר מכן."

הפרשה ארוכה ורחבה מאוד, הרב סחייק כבר זכה להוציא לאור כמה חיבורים הלכתיים שעלו מתוך דיונים, שניהל בחצר של הבניין המשותף בו הוא מתגורר, בד"ץ עץ בננה שגדל בסמוך לכרם ועוד, מתי יש דין שצריך לעקור גם את העצים, ומתי מספיק לעקור רק את הירק הגדל בסמוך ועוד ועוד.

אבל אנחנו מתעניינים דווקא בשאלה, מדוע בחר מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל להגיע עד לביתו של רבי משה סחייק כדי לברך על האילנות...

התשובה טמונה בקשר הקרוב מאוד שהיה לרב סחייק עם מרן הגרא"ל, ומעשה שהיה כך היה:

"היה זה לפני כ-25 שנה", מספר הרב סחייק. "מרן הגרא"ל הפסיק אז ללמד בישיבת פוניבז' הקטנה. עד שהחל להנהיג את הציבור, הוא היה סגור מאוד. אם מישהו היה דופק בדלת - הרב שטיינמן היה פותח את חריץ קטן, עונה על השאלה וממשיך ללמוד.

"אחרי שקיבל על עצמו את עול ההנהגה, הפך מרן את טבעו, החל לדבר עם אנשים והתעניין בשלומם של כל אחד ועוד.

"סיפר לי פעם הגאון רבי שרגא שטיינמן שליט"א, שפעם עמדו הוא ואמו, הרבנית ע"ה, במטבח, ושמעו מהחדר השני את מרן כשהוא צוחק... הוא אמר לי שהוא ואמא שלו עמדו כלא מאמינים. אבא צוחק? הם לא ידעו איך נשמע הצחוק שלו! הוא תמיד היה מחייך ומאיר פנים, אבל לא נשמע צחוק מפיו עד שהפך למנהיג, והיה חייב לרדת אל העם.

"בכל אופן, רעייתי שלחה אותי אז בשליחות לבית הרב שטיינמן. באתי בשעה לא מקובלת, בצהרי היום, מבעד לאותו חריץ ראיתי משהו מאוד מעניין... ישבו שם כמה אנשים והשתתפו בשיעור של מרן זצ"ל.

"אמרתי לעצמי, אם הרב שטיינמן אומר שיעור, אני גם רוצה

אותם ונשתול מהם עצים שניבו פירות והפירות יהיו שיריים מהרב שטיינמן?

"אבל מכל הקבוצה רק לי היתה חצר, אז לקחתי את התמרים, ובא השכן שלי, אדם יקר מאוד בשם הרב רפאל כהן, הוא התגורר בעבר במושב והיה לו ידע בתחום. הוא אמר לי: 'בוא ניקח אדנית, תזרע את גרעיני התמרים. תשקה הרבה, ונראה מה יצא. בדרך כלל מכמה גרעינים יוצא בסוף עץ אחד, אז אולי יהיה לך עץ או שניים'..."

"זרעתי את הגרעינים וראה זה פלא. כל אחד ואחד מהם נבט וצמח! הרב כהן אמר לי שהוא בחיים לא נתקל בתופעה כזאת, שזורעים גרעיני תמרים וכולם צומחים? לא יאומן!

"לקחנו את השתילים הרכים, שתלנו אותם בחצר וגדלו דקלים לתפארת... אחר כך נוספו ייחורי הענבים שהפכו לכרם שאותה עקרונו עכשיו כאמור, מישהו הביא שתיל של רימון, אחד אחד הביא תאנה, ובאורח פלא ממש היתה לנו ברכה מופלאה בחצר, בגלל שהרב שטיינמן היה מברך כאן את ברכת האילנות. כל העצים גדלים ומניבים פרי באופן מופלא.

"עוד עץ מעניין יש לנו בחצר וזהו עץ האתרוגים, ומעשה שהיה כך היה: כשהיה בנו של מרן זצ"ל, הגאון רבי משה שטיינמן שליט"א ילד צעיר לימים, הוא ראה בחצר ביתו של הרב רובין, שהתגורר במרחק של כמה בניינים מהם, עץ אתרוגים מיוחד, שהמקור שלו היה מהעצים של מרן הגרמ"ל ליפקוביץ, כידוע היו אתרוגים שמקורם במרן ה'חזון איש' שאמר עליהם שהם כשרים בלי שום פקפוק וחשש להרכבה עם עצים אחרים.

"רצה רבי משה שטיינמן, ושתל גם הוא ענף מהעץ הזה בחצר הבית, שבעצם היתה שייכת גם לשאר השכנים בבניין, ואכן העץ הזה גדל בחלון ביתו של מרן זצ"ל. ברבות השנים, כשראיתי שיש לנו בחצר כל מיני סוגי עצים, אמרתי למה שלא נשתול גם עץ אתרוג? פניתי למרן זצ"ל, וביקשתי רשות לקחת ענף מהעץ כדי לשתול בחצר הבניין בו אני מתגורר. מרן אמר לי שמבחינתו זה בסדר כמובן, אבל העץ הזה שייך גם לשאר הדיירים בבניין ולכן צריך לבקש רשות מכולם. כמובן שגם הם הסכימו ואכן שתלתי עץ אתרוג בחצר הבניין שלי, שמקורו בעץ של הרב שטיינמן שמקורו בעץ של הרב רובין ומקורו בעץ של הגרמ"ל ליפקוביץ, אכן עץ עם ייחוס לא פשוט בכלל..."

למישהו ממקורביו וכדו', הוא היה נזהר מאוד שזה לא יעורר חלישות הדעת אצל מישהו אחר. אם הוא יגיד על אחד שהוא יש לו סברה ישרה, אולי אחרים יחשבו שהרב מתכוון שהוא יותר חכם מהם... לכן הוא תמיד היה בוחר בכל מיני מחמאות משונות ומזוזרות, שמצד אחד יפגינו את החיבה שלו לאותו אדם שהוא מחמיא לו, ומצד שני לא יעוררו קנאה חלילה.

"לא פעם כשהוא היה רואה אותי, הוא היה מאיר לי פנים ואומר בקול: 'אוווו הנה משה סחייק... יש לו גינה מאוד יפה...!'

"בתחילה לא הבנתי, איזו מן מחמאה זו שיש לי גינה יפה? קודם כל הגינה לא שלי, זאת חצר משותפת לכל דיירי הבניין, ואני לא היחיד שנטע בה עצים. חוץ מזה - שלא הייתי מאוד משקיע ומטפח אותה, בסך הכל שתלנו עצים והשקינו קצת שיגדלו. יותר מזה לא התעסקנו עם הגינה כל כך, אלא רק לקיים בה את המצוות התלויות בארץ. בהמשך הבנתי שזאת היתה הדרך להחמיא ולקרר בלי להעדיף אחד על פני אחרים, כי אף אחד אחר מהנוכחים בביתו - לא היה מתקנא בי שהגינה שלי יותר יפה משלו..."

"במסגרת זאת, הוא גם היה מטריח את עצמו לברך על האילנות דווקא בחצר הבניין שלי, כך הוא הפך להיות כעין אורח שלי, ואני כמובן הייתי מאוד שמח ומתרגש לארח את רבן של ישראל, ומצד שני אף אחד לא הרגיש חלישות הדעת מזה שהברכה אינה בחצר שלו, כי רק לי היתה גינה מכל באי הבית הגדול הזה..."

עץ עם ייחוס גדול...

ואם בגינת ביתו של הרב סחייק עסקינו, יש לנו סיפור מופלא ששמענו מפיו, אודות העצים שניטעו בה.

"מרן זצ"ל היה ממעט מאוד באכילה, וכשהגיע לגבורות ויותר מכך, גופו בקושי היה מסוגל לעכל מזון. לכן היו מבשלים לו כמה פירורי לחם, בחתיכות קטנות מכזית, בתוך חלב, בלי סוכר ובלי מלח, רק לחם עם חלב מבושל, וזה היה המאכל שלו.

"אחרי כזאת 'ארוחה', היו מגישים לפניו גם תפוח עץ מרוסק, כדי לחזק מעט את גופו הכחוש, אבל היתה לו בעיה עם הברכה, כי מצד אחד זה מרוסק וברכתו לכאורה 'שהכל', מצד שני יודעים שזה תפוח, ויש הסוברים שבכזה מקרה ברכתו 'העץ', ולכן הוא היה אוכל גם תמר, עליו היה מברך 'העץ', ולאחר מכן היה מברך 'שהכל' על משקה ואוכל את מחית התפוחים.

"אבל אחרי שהוא עשה צעד נוסף, והפשיט מעצמו עוד קצת מהגשמיות שלו כביכול, תמר שלם כבר היה יותר מדי בשבילו. זה ממש עולם הזה! לאכול תמר!

"אז מה הפתרון? לאכול חצי תמר! לאחר מכן זה עבר לרבע ובסוף הוא היה אוכל כל יום ממש פיסה קטנה מהתמר, לאחר מכן היו מכניסים את התמר לשקית, ואז למקרר, וכך פעם בכמה שבועות הוא היה מסיים תמר שלם..."

"כשמרן היה מסיים תמר שלם, אחרי שבועות שהוא היה טועם ממנו מעט מעט, זאת היתה חגיגה. היינו שומרים את הגרעין..."

"אחרי תקופה חשבנו מה נעשה עם כל הגרעינים האלו? אולי ננביט

חדש בקו השיעורים של דרשו

מיטב השיחות והשיעורים
לפי סדר פרשת השבוע

להתכונן לשבת עם קו השיעורים של דרשו
שיחות ושיעורים, ווארטים וסיפורי צדיקים, עכשיו בשלוחה חדשה
שמעו ותחי נפשכם

הרב יוסף ברגר שליט"א
ווארט עם סיפור
בראי הפרשה

הרב מאיר שפרנך שליט"א
פנינים ורעיונות
מתוך הפרשה

ניתן לבחור
את הפרשה הנוכחית
או כל פרשה אחרת
וכן את שם הרב אותו
הנכם מעוניינים לשמוע

הרב צבי פוקס שליט"א
פרשת השבוע על פי
האור החיים הקדוש

הרב מנחם שוורץ שליט"א
פנינים ורעיונות
מתוך הפרשה

הרב אברהם פוקס
והרב שלום יכנס
סיפורים מרתקים
ויהלומים מגדולי
ישראל בראי הפרשה

077-2222666 שלוחה 7

מיודענו פקח את עיניו ושאל את המתווך בתמיהה "הלא אני הצעתי את ההצעה הנמוכה ביותר על סך \$410,000, ולאחר שבדקתי וראיתי שההצעות עומדות כבר על סך \$480,000 משכתי את ידי הימנה, כיצד יתכן שהדירה היא שלי?"

הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א, אב"ד סאנטוב ליקווד, על חינוך וסייעתא דשמיא

"וּמִצָּאֵת פִּי תִדְרָשְׁנוּ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ" (דברים ד', כ"ט)

לצמיחות מבין כותלי הישיבה. אמר המנהל למרן הרב שך: "באתי לכאן בטרם ביצוע גזר הדין, להתייעץ סופית עם מרן ראש הישיבה, אם אכן יש להרחיקו לאלתר מהישיבה, ולקבל ברכתו על הצעד". שאל מרן הרב שך את המנהל: "אמור לי, מה מצב השלום בית' בבית הורי הבחור הזה? - האם הוא כתיקונו והכל מתנהל על מי מנוחות או שיש שם כל מיני קשיים?" אמר המנהל שאינו יודע, המשיך מרן הרב שך ושאל: "ומה מצב הפרנסה בבית הורי הבחור?", ושוב לא ידע המנהל מה לענות, וכך שאל הרב שך על מצב שאר הילדים בתוך הבית, אם יש להם בעיות חברתיות או בריאות לקויה חלילה וכדו', והאם ההורים נותנים לבנם תשומת לב מספקת - ודמי כיס לאשר יצטרך - והאם יש לבחור כל מיני קשיים חברתיים אחרים וכדו', ועל כולנה אמר המנהל בהתנצלות שאינו יודע מאומה. כששמע הרב שך את אשר בפיו, נזקף ואמר בזעקה מנהמת לבו: "אותו צריכים לזרוק?? - אותך צריכים לזרוק!!"...

וכבר אמרו חז"ל (מסכת תענית דף ח' ע"א): "רבא אמר אם ראית תלמיד שלימודו קשה עליו כברול, בשביל רבו שאינו מסביר לו פנים"...

"וּבְתֵימֵי מְלֵאִים כָּל טוֹב" (דברים ו', י"א)

אחד ממכריי הקרובים, סיפר לי עובדא שהתרחשה לאחרונה כאן בעירנו לייקווד, ושמע את כל הפרטים המדוייקים באופן אישי מבעל העובדא, וכך סיפר:

בעל העובדא התגורר בדירה שכורה עם משפחתו הברוכה בלעה"ר.

מסופר, שלפני הרבה שנים נכנסו כמה אנשים מכובדים אל מרן גאב"ד ירושלים שליט"א, וביקשו ממנו שיכתוב המלצה לשיבה מסויימת. חברי ההנהלה מנו את מעלות הישיבה ואמרו "בישיבה זו נכנסים רק מצויינים! אנו בוחרים מבין כל הבחורים רק את ה'סמעטענע' - העידית שבעידית - ורק אותם אנו מכניסים לשיבתנו, כל בחור הוא למדן עצום".

אמר להם הגאב"ד: "אזוי?" - והמשיך לומר להם "אני מתפלל כל יום על הישיבה הזאת!". המנהלים התפלאו ושאלו את הגאב"ד: "האם הרב באמת מתפלל כל יום על הישיבה שלנו?", אמר להם הגאב"ד: "כן, אני מתפלל כל יום שהישיבה תיסגר!!"...

סיפר לי הרה"ג ר' הערשל ראזענפעלד שליט"א, סגן מנהל רוחני בת"ת וויזשניץ במאנסי, שלפני שנים, כשפתח מרן הגה"ק בעל 'תורת מרדכי' מוויזשניץ זי"ע את הישיבה בעיר גיבערס, אמרו חברי ההנהלה להרבי, שהרבי צריך להבין, שכשפותחים ישיבה חדשה אי אפשר להכניס מיד את כל הבחורים, וצריכים להעמיד את הישיבה שיהיה לה קיום, והרבי הלא אינו רוצה שהישיבה תתמוטט ותיהרס, וכדי להעמיד את הישיבה על תילה, צריכים לבחור מבין הבחורים רק את הטובים באמת.

ואכן היו כמה בחורים חלשים שנשארו במאנסי ולא הכניסו אותם לשיבה, אבל הרבי לא הניחם הפקר לנפשם, הרבי העמיד לבחורים האלו מגיד שיעור פרטי, שלמד עם הבחורים בכל יום ומסר עצמו למענם - מי היה המגיד שיעור' הזה? - לא אחר מאשר הרבי בכבודו ובעצמו! הוא בעצמו למד עם הבחורים האלו מידי יום ביומו!...

פעם אחת נכנסו הנהלת הישיבה דוויזשניץ-מאנסי אל הרבי זי"ע, ואמרו לו שיש בחור אחד שצריכים לזרוק אותו מהישיבה. כשהרבי שמע את דבריהם נענה ואמר להם בפליאה: "וכי אינכם יודעים שהיו צדיקים, שלפני שהיו מוציאים בחור מהישיבה שלהם, היו מתענים תחילה?"...

אל הגאון האדיר רבי אלעזר מנחם מן שך זצ"ל, ראש ישיבת פוניבז', נכנס מנהל אחד להתייעץ אודות בחור מישיבתו שמפריע מאוד לסדרי הישיבה, ואינו מתרצה לחזור למוטב, על אף ההפצרות המרובות מצד צוות הישיבה, וסיפר לו שלאחר התבוננות במצבו בכובד ראש, החליט שאין ברירה אלא להרחיק את הבחור הזה

הרבי העמיד לבחורים האלו מגיד שיעור פרטי, שלמד עם הבחורים בכל יום ומסר עצמו למענם - מי היה ה'מגיד שיעור' הזה? - לא אחר מאשר הרבי בכבודו ובעצמו! הוא בעצמו למד עם הבחורים האלו מידי יום ביומו!...

את ידי הימנה, כיצד יתכן שהדירה היא שלי?" אך המתווך הרגיעו ואמר לו, "הִיָּה רגוע, הדירה היא שלך ואין לך מה לדאוג". אך האיש הזה כלל לא נרגע, משהו לא היה כאן כשורה בעיניו, ולכן לחץ על המתווך שיספר ויסביר לו בדיוק כיצד הדירה היא שלו אף שלא הציע סכום גבוה יותר ממה שהציע בתחילה - \$410,000.

אמר לו המתווך בוא ואסביר לך: הדירה שייכת לזוג גויים שחורים שנפרדה אצלם החבילה, וכשפנו לבית המשפט לסדר את ענייני הממונות, החליט השופט שהאשה היא הבעלים של כל הנכסים, והכריחו את הבעל לטפל ולטרוח במכירת הנכסים ובהעברת דמי המקח לרשות האשה.

אך הגוי עשה מאמצים להערים על אשתו כדי שלא תרוויח הרבה, ולכן החליט שהוא ימכור את הדירה לזה שהציע את ההצעה הנמוכה ביותר! והיות ואשתו אינה יודעת מה היה גובה ההצעות, שכן כאמור הטיחה במכירת הדירה הוטל בבית המשפט עליו ולא עליה, לכן היה יכול לעשות כאוות נפשו, ולכן היות שהצעת את ההצעה הנמוכה ביותר - זכית אתה בדירה...

(מתוך נועם שיח מכוון 'אפריון לשלמה')

יום אחד הודיע לו בעל הדירה כי הוא צריך את הדירה לעצמו להתגורר בה, ומבקש הימנו להתפנות בהקדם מהדירה. השוכר פנה לחפש בדחפיות דירה אחרת, אמנם הדבר עלה לו בקושי גדול, כי רוב הדירות היו קטנות מידי ביחס למשפחתו הגדולה, ומה שכן התאים בשבילו, לא עלה בידו להגיע עם בעלי הדירה לסיכום ברור. האיש הזה מצא את עצמו מצד אחד בלא דירה להתגורר בה, כשמצד השני עומד בעל הבית - בעל הדירה - ומכה על קדקדו ואומר לו "צא מן הדירה שלי!" - ואמנם ידועים דברי חז"ל שאמרו (מס' פסחים דף פ"ו ע"ב) "כל מה שאומר לך בעה"ב עשה חוץ מ'צא" - אבל לאיש הזה לא היתה ברירה אחרת, מאחר שהבעה"ב אף התרה בו באמרו שאם עד תאריך פלוני הוא לא מתפנה מהדירה, הוא יוציא את חפציו מחוץ להדירה ויזרקנו החוצה על טפיו וילדיו לרחובה של עיר...

לאחר מחשבה מעמיקה, הגיע מיודענו השוכר להחלטה, שבנסיבות אלו אין לו ברירה כי אם לחשוב על קניית דירה חדשה, וכשעשה לעצמו חשבון איזה סכום יש בידו, שהוא יכול לשלם על הדירה שתתאים למשפחתו הברוכה, הגיע לסכום של \$410,000, שבסכום זה יוכל לקנות דירה מרווחת לשכן את משפחתו. אמנם לאחר בירור יסודי, נוכח לדעת שבלייקווד אין לו את האפשרות הזאת לקנות דירה בסכום זה, ולכן החליט לחפש מחוץ ללייקווד, הוא התחיל לברר בעיר "דשאקסון" (Jackson) - הסמוכה ללייקווד, ושם מצא דירה שבעליה מבקשים עבורה לכל הפחות \$400,000, אך מאידך הם רוצים למוכרה לכל המרבה במחיר.

מיד רץ האיש הזה, והכניס הצעה (bid) על סך \$410,000, בתקווה שהדירה תישאר בסכום זה והוא יוכל לקנותה, שכן כאמור היו לו רק \$410,000. אך לאחר כמה ימים, כאשר בדק את ההצעות, ראה שמציעים כבר לקנות את הדירה בסך \$480,000, ולכן משך את ידו הימנה, והסיח דעתו מקניית הבית הזה מאחר שאין בידו את הסכום לקנייתו.

ביום אחד, מתקשרים אליו, על הקו נמצא המתווך של הדירה, וברוב התרגשות הוא אומר לו "מזל טוב! הדירה שלך היא..."

מיודענו פקח את עיניו ושאל את המתווך בתמיהה: "הלא אני הצעתי את ההצעה הנמוכה ביותר, על סך \$410,000, ולאחר שבדקתי וראיתי שההצעות עומדות כבר על סך \$480,000 משכתי

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'

ארבעה ימים לפני הניתוח שבתי בחגיגות לקבל את ההתחייבות. הפקידה מקישה במחשב ושואלת: "איך תרצו לשלם על ההשתתפות בניתוח? זה ניתוח פרטי, הקופה משלמת 90% ואתם את 10% הנותרים". 'וכמה זה?' שאלתי בזהירות. "כיון שאתם בביטוח משלים, ישנה עוד איזו הנחה והסכום לתשלום הוא 7,000 שקלים". בלעתי את רוקי. מאיפה אני מגייס סכום כזה? ועוד מהרגע להרגע?

סיפור על השגחה פרטית שבבדיקה רפואית

הרב אברהם פוקס

"למען תחיון וטוב לכם והארכתם ימים בארץ אשר תירשון" (דברים ה', כ"ט)

הספורנו מפרש את הפסוק: "כדי שתחיו חיי עד באופן טוב ומאושר, ושתקנו אותו אריכות ימים לעולם שכלו ארוך, בהיותכם בארץ בלי צער ובאין מחריד ומונע". ע"כ.

מה יהודי מחפש בחייו? לעבוד את ה' ברוגע ובשלוה. אומרת לנו התורה, מסביר הספורנו, אם נלך בדרך ה' - זה מה שיתן לנו אריכות ימים, חיים טובים ומאושרים, בלי צער ובאין מחריד.

לפני ימים ספורים פגשתי ידיד, שזה עידן ועידנים לא נפגשנו, לאחר שאלות נימוס והתעניינות איש ברעהו, הוא מבקש לספר סיפור סיפור נפלא ומחזק של השגחה פרטית, המלמדנו בחוש את דברי רבי עקיבא בסוף מסכת ברכות: 'כל מאן דעביד רחמנא, לטב עביד'. לפני כמה שנים, הוא מספר, חשתי כאבים בגופי, כאבים שהלכו והתגברו, אם בימים הראשונים ניסיתי להתעלם או להתכחש אליהם, הם הוכיחו לי מהר מאד שהם יותר עקביים ממה שחשבתי. הרופא אמר ש'צריך לבדוק' אולי יהיה צריך ניתוח... ניתוח? שאלתי בדפיקות לב. מהחיסון בתלמוד תורה ברחתי כל עוד רוחי בי, ולולא ההבטחות לפרסים ועונשים, מעיד עלי יודע תעלומות שלא הייתי מתקרב לתלמוד תורה למשך ימים ארוכים. אז ניתוח? "ממש ניתוח?" שאלתי בחרדה את הרופא.

הלה הרים את עיניו ממשקפי הפרופסור ואמר: "זה לא ממש ניתוח, רק לפתוח ולסגור, וצ'ק צ'ק הביתה". את המבט המבוהל שלי הוא פירש כחוסר אמון לדברי ההרגעה שלו, ונפל לתוך הבור שכרה לעצמו. טוב, הוא ניסה להתבדח ואמר: "לא ממש צ'ק צ'ק, יום יומיים למעקב לראות שלא לקחנו בטעות שום דבר, והביתה".

אני ממש לא הייתי בענין של הבדיחה על חשבוני, רק מלמלתי משהו כמו 'אני צריך לבדוק, להתיעץ', ושירכתי את רגלי שהפכו לכבדות לעבר הדלת. רגע לפני שיצאתי הוא שלח עוד משפט 'מרגיע' ותקע לי חץ ישר בלב: "זה ממש משהו פשוט ולא משמעותי, אל תעשה מזה עסק כמו שהילדים עושים עסק מחיסון..." זה כבר היה יותר מדי.

בבית, אחרי שנשמעה המילה המפחידה 'ניתוח', כוס מים, ועוד כוס מים, לי ולרעייתי, היא ניסתה לברר את הפרטים, הבהלה שלי התעצמה כשהבנתי שהיא יותר נוטה לצד של הרופא, "נו, זה באמת לא נורא כמו שזה היה נשמע בהתחלה". ניסיתי לגונן על עצמי, שניתוח זה ניתוח וימי האשפוז שלאחריו לא משנים את ההגדרה שלו, לא ממש הצלחתי.

נכנסנו בבית ל'מצב ניתוח', שזה אומר בירורים על הרופא הכי מוצלח בתחום, בית חולים, באיזה זמן כדאי מבחינת ימי המנוחה שנצרכים אח"כ וכו'. היועצים והמומחים מקרב מכרי וידידי המליצו על רופא מסוים. הם הסבירו לי שראשית אני צריך לקבוע אצלו פגישה לבדיקה, ואז הוא יחליט אם צריך ניתוח ומתי הוא יכול.

הגעתי לפגישה די חיוור, ניסיתי לשמור על ארשת פנים חביבה ללא הצלחה, ניסיתי לשרבב איזו הלצה, אבל הרופא שגדל על ברכי האסכולה הרוסית, הבהיר מיד שכאן זה לא מקום לבדיחות. הצטנפתי לי בכסאי תוך כדי שהוא עובר על הבדיקות והצילומים. הרופא שכבר ראה כמה חולים בימי חייו, כנראה שקלט עם מי יש לו עסק, והחליט להכות בברזל בעודו חם, "תקשיב", הוא אמר לי בפנים חמורות סבר: אם אתה לא עושה ניתוח בחודשים הקרובים המצב יחמיר, ואז...". 'ואז מה?' שאלתי בבהלה. "ואז כבר לא יעזור ניתוח", נוף בי הרופא כמלמד הנוזף בתלמידו שנתפס בקלקלתו.

כשעמדתי בדלת ליציאה, רגע לפני שנפרדתי ממנו לשלום, שאלתי "כדי להיות בטוח, תגיד לי בבקשה דוקטור, לבן שלך גם היית מייעץ ככה?". "ללא ספק", הוא השיב. סגרת את הדלת עם חיוך גדול והודאה לבורא עולם

אלפים'. לבדיקה הזאת כבר הגעתי רגוע יותר, יש לי כבר ניסיון... הרופא משום מה היה נחמד מאד, לא נזקקתי לומר שום הלצה כדי להפסיד את האווירה הרפואית המתוחה, להיפך, הוא זה שהתחיל להתלוצץ. הוא עיין בבדיקות, הורה לי לגשת למיטת הטיפול, בדק אותי במכשירים, ואז אמר בנחרצות: "לך הביתה, אין שום צורך בניתוח!!!". הסתכלתי סביבי לראות שאין מישהו נוסף בחדר, והוא בוודאות מדבר אלי...

"מה???", שאלתי, תוך כדי שאני מרגיש לחלוחית בעיני, מסרב להאמין לדברים. "תראה", הוא אמר לי, "יש דברים שמתים בגללם, אבל יש דברים שמתים ביחד איתם, הם לא מפריעים למהלך החיים, אין שום צורך בניתוח, רק אם יש לך כאבים נוראים ותכופים". "לא! לא!", השבתי מיד לפני שהוא יתחרט, "הכאבים פעם היו תכופים, היום הם בקושי קיימים". "שתבשר תמיד בשורות טובות", איחלתי לרופא בשמחה מכל הלב, "ושתהיה לך הרבה פרנסה מבדיקות ששוללות ניתוחים", הוספתי בחיוך.

כשעמדתי בדלת ליציאה, רגע לפני שנפרדתי ממנו לשלום, שאלתי "כדי להיות בטוח, תגיד לי בבקשה דוקטור, לבן שלך גם היית מייעץ ככה?". "ללא ספק", הוא השיב. סגרת את הדלת עם חיוך גדול והודאה לבורא עולם. הודאה על החודשים של ההמתנה, שבהם זכיתי לקרבת אלוקים גדולה, הודאה על שבחרתי ברופא שעלותו גדולה ללא ידיעתי, וכך אגיע לרופא שבכלל ישלול את הצורך לניתוח, וימלט אותי מסכין המנתחים...

"אז קבענו לעוד חצי שנה, כן?" הוסיף הרופא מיניה וביה. אם זה דחוף, למה בעוד חצי שנה? הקשיתי. והוא השיב בצורה ברורה ביותר: "אתה רוצה ניתוח פרטי, אז החוק אומר שצריך להמתין בין פגישת היעוץ לניתוח חצי שנה. בלעתי את רוקי, ולא ידעתי איזה משפט להוציא מהפה, ולא יחמיר את המצב החמור ממילא. אבל הרופא לקח את העניינים לידיים, וסיכם את הפגישה: "תסגור את הפרטים במזכירות".

את הטלפון הראשון עשיתי לרעייתי, שמיד שאלה מה התחדש? התחדש לי פשט חדש ב'טוב שברופאים לגיהנום' עניתי במרירות. היא ניסתה להרגיע שהמליצו עליו, ניחמתי את עצמי שיש עוד חצי שנה. איכשהו חלפה לה החצי שנה תוך שאני מדחיק את הענין. החלטנו לקרוא לזה 'הטיפול הרפואי', 'ניתוח' - הס מלהזכיר. כשהתקרב התאריך ניגשתי למזכירות קופת החולים לבקש 'התחייבות', שזה בעצם מסמך שעמו אני מגיע לניתוח, המצהיר על מימון קופת החולים של הניתוח. אמרו לי שזה יהיה מוכן בימים הקרובים.

ארבעה ימים לפני הניתוח שבתי בחגיגות לקבל את ההתחייבות, הפקידה מקישה במחשב ושואלת "איך תרצו לשלם?". "לשלם על מה?" - "על ההשתתפות בניתוח, זה ניתוח פרטי, הקופה משלמת 90% ואתם את 10% הנותרים". "וכמה זה?" שאלתי בזהירות. עוד נקישות מקלדת, והתשובה היא: "כיון שאתם בביטוח משלים ישנה עוד איזו הנחה, והסכום לתשלום הוא 7000 שקלים". בלעתי את רוקי. מאיפה אני מגייס סכום כזה? ועוד מהרגע להרגע?

יצאתי מהמרפאה, הרמתי את עיני כלפי מעלה לבורא עולם, והתפללתי מעומק ליבי שיחלצני מן המצר. לפתע נזכרתי שיש לי מספר טלפון של עסקן רפואי שלא דברתי איתו, אולי הוא יוכל לעזור לי ולהוריד את סכום ההשתתפות, חשבתי לעצמי. התקשרתי אליו, הוא שמע את הפרטים, וכששמע את שמו של הרופא המנתח, נזעק: "מי שלח אותך אליו?" "כולם המליצו לי עליו", עניתי במבוכה. "כולם זה שמו הפרטי או שם משפחתו?", השיב לי בהלצה, והוסיף: "אני מאוד מאוד רוצה לדעת מי ממליץ על רופא בעייתית?" לאחר דין ודברים הוא נתן לי שם של רופא בכיר אחר, שאכן הכרתי במסגרת הביורורים, והוסיף שזה יכול להתבצע אצלו בקרוב וללא תשלום כלל.

קפצתי על ההצעה בשתי ידים, ושאלתי במה מתחילים? הוא השיב שצריך לקבוע תור לבדיקה, ומיד אח"כ תור לניתוח שיהיה כבר בשבועות הקרובים. הוא חזר אלי אחרי כמה שעות, שיש לי תור לבדיקה אצל הרופא לעוד יומיים בעלות של מאתיים חמישים שקל, ניחמתי את עצמי 'מה זה מאתיים חמישים לעומת שבעת

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

המשגיח הגאון הצדיק רבי דן סגל שליט"א, מספר כי פעם כששוחח עם מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל, אמר לו הרב שך בתוך הדברים: "האמן לי, שיכול אני לבטל את עצמי בפני כל יהודי הכי פשוט [פאר אפשיטער איד] באשר הוא". רבי דן השתומם מהמשפט המופלא שנאמר כמעט בדרך אגב, ושאל את הרב שך...

מאוצרותיו הנפלאים של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

"זאת הסיבה", סיים הרב שך בפנים מאירות, "מחמתה יכול אני לבטל את עצמי בפני כל יהודי באשר הוא"...
אירע פעם שמרן הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל השתתף באירוע כלשהו, ובמלון בו נערכה השמחה הציבו שומר כושי שעמד על יד חדר הנוחיות, ובעצם לא עשה דבר חוץ מלפתוח לאנשים את הדלת באדיבות מזוייפת.

"ראה", אמר ראש הישיבה לתלמידו הרב הצדיק רבי צבי חיים רוזנהאן שליט"א שסיפר את המעשה. "גוי בזוי זה עומד עם חליפה מהודרת ופפיון, כשכל תפקידו הוא להראות לאנשים היכן הם יכולים להתעסק בצרכי הגוף... הגויים מנסים למצוא חשיבות בכל כוחם, גם בדברים שאין להם כל ערך. יהודי לעולם הוא חשוב ומכובד בעצמותו, ואין מה שיכול ליטול זאת ממנו, הוא לא נזקק לדברים חיצוניים שיתנו לו חשיבות, כי בכל ענין שיתעסק בו הוא יהיה חשוב!".

כמה צריכים אנו להיות מאושרים מידיעה זו! אשרינו, מה טוב חלקינו, שזכינו להיות הנבראים החשובים ביותר בבריאה. "ברוך הוא אלוקינו שבראנו לכבודו, והבדילנו מן התועים, ונתן לנו תורת אמת, וחיי עולם נטע בתוכנו!"...

"הכיוונת היום בברכות התורה?" - שאל ה'חזון איש' מסופר על תלמיד חכם חשוב מבני ברק, שבעת שלמד בצעירותו בישיבת סלבודקה, עלה פעם למעונו של מרן ה'חזון איש' זצ"ל, והתאונן בפניו - כי הוא חש מדוכדך ובלתי מוערך, וכי לא מצויה בו

בפרשה שלפנינו אנו קוראים כמה פסוקים נפלאים, אשר אם מתבוננים בהם היטב ומעמיקים במשמעותם, הם נוגעים במיתרי הלב, ויכולים לעורר רגשי אושר והתפעלות עזים. פסוקים המלמדים על חשיבותו העצומה של העם הנבחר, מעמדו ויחודו:

"רַק עִם חֶקֶם וְנִבּוֹן הַגּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה". "כִּי מִי גוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר לוֹ אֱלֹקִים קְרִבִּים אֵלָיו פֶּה' אֱלֹקֵינוּ בְּכָל קְרָאֵנוּ אֵלָיו", "וּמִי גוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר לוֹ חֲקִים וּמִשְׁפָּטִים צְדִיקִים כָּל הַתּוֹרָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם".

וכן לקראת סוף הפרשה: "כִּי עִם קְדוּשָׁתָהּ לֵה' אֱלֹקֵינוּ בְּךָ בָּחַר ה' אֱלֹקֵינוּ לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם סֻגְלָה מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה: לֹא מִרְבֶּכֶם מִכָּל הָעַמִּים חָשַׁק ה' בְּכֶם וַיִּבְחַר בְּכֶם כִּי אַתֶּם הֵמָּנָה מִכָּל הָעַמִּים" (ז, ו-ח).

התורה רוצה שנכיר בגודל ערכנו, בשגב מעלתנו ובתוקף חשיבותנו. חפץ הבורא יתברך הוא - שנוקיר ונעריך את הזכיה הגדולה לה זכינו - שהוא בחר בנו מכל העמים, קירב אותנו אליו בקרבה ואהבה יתירה, וחנו אותנו בבינה וחכמה יחודית.

המשגיח הגאון הצדיק רבי דן סגל שליט"א, מספר כי פעם כששוחח עם מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל, אמר לו הרב שך בתוך הדברים: "האמן לי, שיכול אני לבטל את עצמי בפני כל יהודי הכי פשוט [פאר אפשיטער איד] באשר הוא".

רבי דן השתומם מהמשפט המופלא, שנאמר כמעט בדרך אגב, ושאל את הרב שך בפליאה: "האם ראש הישיבה דיבר בלשון צחות, או שאכן אמר את הדברים ברצינות? היתכן שגדול הדור, מדברנא דאומתיה, יבטל את עצמו בפני כל אחד באשר הוא?"

השיב לו הרב שך תשובה מדהימה: "דע לך, שלכל יהודי ויהודי יש נקודה מסויימת שבה הוא יחיד בדורו! לכל אחד ואחד יש חשיבות עצומה מצד עצמו בכך שהוא בנו של מלך מלכי המלכים, ומחמת משאלת הלב הפנימית שקיימת בו לעבוד את השם יתברך בלב שלם. אלא שכל יחיד יש לו מצב אחר, לפי כוחו, דרגתו, נפילותיו ונסיונותיו. אבל פשוט וברור אצלי, שאם נדון כל אחד ואחד בפני עצמו, ונעמיק ונבחן את הנקודה הפנימית שקיימת בו, ניווכח כי לפי מצבו הוא אכן יחיד ומיוחד בדורו, כאשר גם במצבו הוא אינו מתייאש ומנסה בכל זאת להמשיך ולהתעלות!".

אותה תחושת אושר ושמחה בלב, כפי שיהודי אמור להרגיש. נענה ה'חזון איש' ואמר: "הן ברכת היום ברכות התורה, הלא כן? ובתוך הנוסח אמרת: 'אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו'. האם התבוננת במה שאמרת וכיוונת בדברים, או שמא מלמלת בפוך כשליבך בל עימך? כי אם אכן התבוננת כראוי במילים הללו, בהכרח היית אמור להיות שמח, מאושר ומלא סיפוק!..."

בדור שלפנינו חי בירושלים אדם גדול ובעל מוסר נודע, הגאון הצדיק רבי יצחק וינשטיין זצ"ל, מחשובי תלמידי הסבא מנובהרדוק. בצעירותו הוא היה שותף פעיל במפעליו הגדולים של הסבא, בהקמת ישיבותיו ברחבי פולין, ובאחרית ימיו, כשעלה והשתקע בארץ הקודש, שימש כמשגיח בישיבת 'מצוינים' בירושלים. חתנו הגדול הוא הגאון רבי יוסף זוב סולוביצ'יק זצ"ל, ראש ישיבת בריסק, בנו של מרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל.

בשנת תרפ"ט, בעודו בחור באדמת אירופה, נפלה בחלקו של רבי יצחק זכות עצומה, להתארח בביתו של מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל בשבת קודש, ולסעוד על שולחנו את סעודות השבת. רבי יצחק סיפר כי למרות שה'חפץ חיים' מיעט בדיבור בדברים של מה בכך, הרי שכאשר התארחו אורחים בביתו - הוא נהג לספר להם סיפורים מעניינים, ולענגם בדברי מוסר ואגדה המושכים את הלב.

אחד הסיפורים ששמע באותה הזדמנות מפי הסבא קדישא, הוא הסיפור הנפלא הבא:

בתקופה בה הדפיס ה'חפץ חיים' את ספרו הראשון על שמירת הלשון, החמירו הרוסים את חוקי הצנזורה, וקבעו כי חל איסור חמור להדפיס ספר בתחומי המדינה, מבלי לקבל על כך רשיון מראש מהצנזורה הממשלתית.

ה'חפץ חיים' שלח את גלינות הספר לצנזור, ולאחר כמה ימים בא לקבל את הגלינות חזרה לידיו. כשהגיע למקום התפתחה שיחה בינו לבין הצנזור הראשי, יהודי שמונה מטעם הממשלה לעבור על הספרים היהודיים בטרם הדפסתם.

במהלך השיחה, השווה ה'חפץ חיים' דבר מסוים שקיים גם אצל היהודים וגם אצל אומות העולם, והתבטא כנהוג: "אצל הגויים, להבדיל".

שמע הצנזור וחמתו גאתה: "מהיכן נובעת ההתנשאות הזו? כלום הגויים אינם בני אדם? מדוע אתה מתבטא בצורה כה מזלזלת כלפם?!"

ה'חפץ חיים' לא נבהל ולא איבד את עשתונותו, והשיב לצנזור בעוז ובגבורה: "יסלח לי כבוד הצנזור, אבל מסתמא מתוקף בקיאותו כצנזור הראשי הוא יודע חומש... כלום אני חידשתי את המושג של 'להבדיל'? הלא התורה הקדושה היא זו שכותבת זאת במפורש בחומש ויקרא: "אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הִבְדַּלְתִּי אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים", "וְאַבְדַּל אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים לְהִיּוֹת לִי"...

כך אמר ה'חפץ חיים' מנהמת ליבו, וגם בשעה שסיפר זאת לאורחיו התבטא ברגשת קודש בוערת: "הן יהודי וגוי הם שתי מהויות שונות, לא שייך להזכירם בנשימה אחת!..."

הצנזור נאלץ לשתוק, הן מקרא מלא הוא בתורה; וגם לפי אמונתם,

מה שכתוב בתנ"ך - קדוש הוא...

את הנקודה הזו אנו מחדדים מידי שבוע בהבדלה במוצאי שבת: "המבדיל בין קודש לחול, בין אור לחושך - בין ישראל לעמים". כמו שקיים הבדל מהותי ומוחלט בין קודש לחול ובין אור לחושך, כך מהותית ומוחלטת היא ההבדלה בין ישראל לעמים; הם שתי מהויות שונות והופכיות לגמרי.

ראיתי שמובא סיפור על מרן הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ זצ"ל, בעל ה'ברכת שמואל' וראש ישיבת קמניץ, כי פעם אחת לפני מסירת השיעור לבני הישיבה, הודיע רבי ברוך בער במפתיע כי היום לא יתקיים שיעור. אף תלמיד לא הבין מה קרה לפתע, ורק לאחר כמה שעות התבררה הסיבה.

מעט לפני תחילת השיעור, הגיע הדוור האזורי לביתו של ראש הישיבה, והביא לו מכתב שרבי ברוך בער ציפה לו רבות. מרוב התרגשות לחץ רבי ברוך בער את ידו והודה לו על הבאת המכתב.

רגע לאחר מכן ננער רבי ברוך בער והזדעזע - הלא הדוור הוא גוי! ומיד החליט - אינני מסוגל למסור שיעור בתורה הקדושה אחרי שלחצתי יד לנכרי. אני אמתין עד שתהיה לי מקוה בה אוכל לטבול, ולפני כן - לא אעסוק בשיעור...

נאים הדברים לרבי ברוך בער, שחי במלואה את תחושת ה'רוממנו מכל עם'.

פעם התבטא ואמר: "אמנם אין לי הרבה זכויות, אבל עם זכות אחת אוכל לבוא בודאות לשמים - שבאמת ובתמים אהבתי כל יהודי ויהודי!".

הגאון רבי משה שוואב זצ"ל, מספר בספר 'מערכי לב', כי שמע פעם ביטוי מרבו רבי ברוך בער: "כאשר אדם מברך 'שלא עשני גוי' עליו לצאת בריקוד ומחול על כך שאינו גוי. עליו לחוש אושר עילאי - הרי יש לו חלק בתורה, והקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו לומד עמו, 'המלמד תורה לעמו ישראל'.

הסיפור הבא אודותיו, ממחיש זאת היטב:

פעם איחל רבי ברוך בער בוקר טוב לאדם שעבד בניקוי הארובה שבבית, וכיוון שחשב שהפועל הינו גוי, אמר את המילים בפולנית. נענה הפועל ואמר באידיש: "רבי, יהודי אני! מדוע לא ברכתם אותי בשפת האידיש?"

שמע רבי ברוך בער והזדעזע. "אנא, רבי יהודי", אמר בתחנונים, "מחל לי על שחשבתך בטעות לגוי!"

"זה בסדר, זה בסדר", אמר הפועל בחיוך, "אינני מקפיד". אבל לרבי ברוך בער זה לא הספיק ולא היתה לו מנוחה. הוא דחק ביהודי שוב ושוב: "עשיתי לך כזו עוולה! אתה יודע מה זה ומי זה יהודי? זה בן אדם אחר, זאת מציאות אחרת! זה קדושה וטהרה!"

כך דיבר רבי ברוך בער מספר דקות, ברגש מתפרץ ובווער על מעלת כל יהודי ויהודי. כשסיים, עיניו ברקו מאושר עילאי, ופנה שוב אל הפועל ושאל אותו: "רבי יהודי, המוחל אתה לי באמת ובתמים?"

"כבר אמרתי לרב שהנני מוחל מחילה גמורה", השיב הפועל, אך רבי

כל מה שרציתם לדעת על מבחני 'דרשו'

לרגל תחילת מבצע 'כפליים לסוכה' מבית 'דרשו', אנו מפרסמים שאלות ותשובות במיוחד עבור הנבחנים החדשים, המצטרפים לראשונה למסלולי המבחנים

כפליים לסוכה

מבצע חסר תקדים

כפל מלגות לנבחנים

ב'דף היומי' וב'דף היומי בהלכה'

באמצעות המענה האוטומטי, אפשר גם לפנות למייל dirshu@acheinu.co.il, ולקבל תשובה לכל שאלה. האם יש אפשרות לעשות את המבחן גם במועד אחר? לא. המבחנים נערכים אך ורק במועד הקבוע ובמוקדי המבחן הקבועים.

היכן נערכים המבחנים? לאיפה אני צריך להגיע כדי לעשות אותם?

ל'דרשו' כ-100 מוקדי בחינה הפזורים בכל רחבי הארץ. כמו מועדי המבחנים, גם רשימת מוקדי המבחן מגיעה בצורה מסודרת לביתו של כל נבחן שנרשם ב'דרשו', כשהיא מופיעה בפירוט מלא במכתב שמקבל הנבחן עם הצטרפותו. וכמו כן ניתן לפנות למשרדי 'דרשו' ולקבל את המידע המלא, כנ"ל.

אני יכול לעשות את המבחן בכל מוקדי הבחינה הפתוחים ביום שישי, או שאני חייב להיצמד למוקד מבחן קבוע? אפשר להיבחן בכל אחד ממוקדי הבחינה של 'דרשו' בארץ ובעולם. אין שום הגבלה בעניין זה, וגם אין צורך להירשם או להודיע מראש על שינוי מוקד המבחן.

כמה שאלות יש בכל מבחן?

כל מבחן כולל 30 שאלות. אבל יש גם מסלול ב', כך שבעצם חלק מהשאלות מפוצלות לשתי שאלות נפרדות, האחת כמסלול א', והשניה כמסלול ב'.

במבחני 'הדף היומי' מסלול א' הוא ללומדים גמרא ורש"י, ומסלול ב' ללומדים המבקשים להיבחן גם על פירוש התוס'. במבחני 'הדף היומי בהלכה' מסלול א' הוא לנבחנים על משנה ברורה ושער הציון, ומסלול ב' הוא לנבחנים גם על 'ביאור הלכה'.

ברמת העיקרון, המבחן בדף היומי בבלי הוא על 30 דף, ויש 30 שאלות, כך שעל כל דף יש שאלה אחת, אם כי קורה לפעמים

מה ההבדל בין מבחני 'הדף היומי' ו'הדף היומי בהלכה'? מדובר בשתי תוכניות לימוד שונות לחלוטין, ובהתאם לכך גם המבחנים שונים.

בדף היומי (קנין תורה) נבחנים על 30 הדפים שנלמדו בחודש החולף, במסגרת 'הדף היומי', יחד עם כלל ישראל. ב'דף היומי בהלכה', נבחנים על 11 דפים משנה ברורה, ועליהם 11 דפים של ביאורים ומוספים במהדורת 'דרשו', המהווים יחד 22 דפים שנלמדו בימים א-ה בחודש האחרון. מבחני 'הדף היומי' נעשים, כשהנבחן מפרט את תשובותיו בכתב, ומבחני 'הדף היומי בהלכה' נעשים במבחן בשיטה אמריקאית.

אחת לכמה זמן נערך המבחן, וכיצד אוכל לדעת מת?

המבחנים נערכים תמיד בימי שישי, בדרך כלל פעם בחודש, עם פער של ארבעה שבועות בין מבחן למבחן, ואחת למספר חודשים, יש פער של חמישה שבועות בין מבחן אחד למשנהו. המבחן הקרוב ייערך בשבוע הבא, יום שישי כ"א אב, ערש"ק פרשת 'עקב'.

במבחני 'הדף היומי בהלכה' יש באופן מיוחד אפשרות להיבחן גם בימי חמישי, בכללים המשתתפים בתוכנית 'דרשו בכלל'. אבל בימי 'בין הזמנים' לא מתקיימים מבחנים בכללים, והאופציה היחידה להיבחן היא במוקדי הבחינה הרגילים של יום שישי.

בעיקרון, כל מי שנרשם ל'דרשו' ומודיע שהוא רוצה להיבחן, מקבל לביתו פרוספקט ומכתב עם כל האינפורמציה הנדרשת, ובנוסף הוא מקבל גם 'לוח מבחנים', שבו פירוט של כל מועדי הבחינות בשנה הקרובה, עם פירוט על אלו דפים או סימנים בדיוק ייערך המבחן בכל חודש וחודש.

מי שאין לו את הלוח, יכול תמיד לפנות ל'דרשו' בטלפון 02-560-9000, להקיש על שלוחה מס' 2, ולהתעדכן

שיכולות להיות שתי שאלות על דף אחד, וממילא יהיה דף שלא תופיע עליו שום שאלה במבחן.

במבחני 'הדף היומי בהלכה', יש 30 שאלות, מהן 25 על המשנה ברורה ועל ה'ביאורים ומוספים', וחמש שאלות נוספות על חלק הלימוד של המוסר, מתוך ספרי מרנא ה'חפץ חיים', בהתאם לתוכנית הלימוד, כפי שיעדכנו אתכם במכתב שתקבלו מ'דרשו' או במענה הטלפוני במשרד.

אני חייב להודיע מראש באיזה מסלול אני מתכוון להיבחן? לא. כל אחד יכול לעשות איזה מסלול שיחפוץ, ויש אפשרות לעשות חודש אחד מסלול א', וחודש אחר כך מסלול ב' וחוזר חלילה. אפשר גם להגיע למוקד הבחינה, לראות את השאלות ובמקרה והנבחן רואה שהוא אינו יודע לענות על השאלות בתוס' או הביאור הלכה, הוא יכול בהחלט להחליט שהפעם הוא עושה את מסלול א'.

כמה זמן נמשך המבחן עצמו?

זמן כתיבת התשובות במבחן, משתנה כמובן בין אדם אחד למשנהו, כי מדובר ב-30 שאלות, ויש מי שמישיב באריכות, יש מי שמישיב בקצרה, יש מי שאין לו כל קושי להתנסח בכתב ויש מי שהדבר דורש ממנו יותר מאמץ.

על כל פנים, הזמן הממוצע נע בין חצי שעה עד שעה, יש שמקצרים ויש שמאריכים יותר משעה.

מבחני 'הדף היומי בהלכה' נעשים בשיטה אמריקאית, ובהתאם לכך חלק מהבחנים משיבים עליהם בזמן קצר ואחרים לוקחים את הזמן ומשיבים בנחת וביישוב הדעת.

מה משך הזמן שבו פתוח מוקד הבחינות ובאילו שעות?

מרבית הסניפים פתוחים בדרך כלל במשך שעתיים וחצי, אבל יש סניפים שפתוחים שעתיים ויש כאלו שפתוחים שלוש שעות. כדאי לבדוק קודם עם האחראי במקום או עם משרדי 'דרשו'.

איך נקבע הציון?

במקביל להכנת השאלות למבחן, מכינים כותבי השאלות גם לוח ציונים, וקובעים כמה אחוז שווה כל תשובה. יש שאלות עם פרטים רבים ויש שאלות פשוטות יותר, כמובן ששאלה מורכבת שווה יותר אחוזים בציון, מתשובה פשוטה שיש בה רק פרט אחד.

תוך כמה זמן מקבלים תשובה אודות גובה הציון?

'דרשו' עושה מאמץ לסיים את בדיקת המבחנים מוקדם ככל האפשר, אבל מדובר בעשרות אלפי מבחנים ולכן זה לוקח זמן. בדרך כלל, החל משבוע וחצי לאחר המבחן מתחילים להגיע דוחות הציונים, והציונים מתעדכנים במשרד. כל נבחן יכול להתקשר למשרדי 'דרשו' ב-02-560-9000, להקיש על שלוחה 1, ולאחר מכן להזין את הקוד האישי ואת מספר הזהות של הנבחן, כדי לשמוע את הציון האחרון. כמו כן אפשר להתעדכן דרך המכשירים המותקנים ברבים מבתי הכנסת, כדי לראות

את עשרת הציונים האחרונים, ובעלי כתובת מייל שמעדכנים את כתובתם האלקטרונית ב'דרשו', מקבלים את הציון למייל שלהם, באותו היום שהציון מתעדכן במערכת של 'דרשו'.

באופן כללי, כשבוע לפני המבחן הבא, שולח 'דרשו' מכתבים לכל מי שהשתתפו במבחן הקודם, ובהם בין היתר מופיע גם גובה הציון של הנבחן, וגובה המלגה המגיעה לו בהתאם לציון. אם לא הספקתי להירשם במשרדי 'דרשו' ואיני רשום בכלל כנבחן בארגון, האם אני יכול להגיע ולעשות מבחן בלי הודעה מראש?

אפשר להירשם מראש, ואפשר להגיע למוקד המבחן בלי הודעה מראש, ולהירשם במקום באמצעות מילוי הפרטים בטופס המצורף למבחן עצמו.

גם ילדים יכולים לעשות מבחן?

בהחלט. מבחני 'דרשו' פתוחים לכולם, וכל אחד יכול להיבחן ולקבל ציון. עם זאת, עד גיל 13 וחצי אי אפשר לקבל מלגה וגם לא להיכנס להגרלה. מגיל 13 וחצי ועד גיל 16 אפשר להשתתף רק במסלול הגרלות, כמובן בכפוף לציון 80 ומעלה, ומעל גיל 16 יכול הנבחן להיכנס למסלול המלגות אם עמד ברצף של ששה מתוך שבעת המבחנים האחרונים, ולקבל חצי מלגה. גם אדם נשוי שאינו לומד בכלל זכאי לחצי מלגה בכפוף לתנאי הנ"ל, ואילו אברכי כולל שנכללים ב'מסלול המלגות' זכאים למלגה מלאה בהתאם לגובה הציון שלהם.

דוגמאות לשאלות במבחנים במחזור הקודם:

שאלה לדוגמה מהמבחן על מסכת סוכה במחזור הקודם:

באיזה שיעור של סוכה נחלקו במתני' אי פסולה למעלה מכ' אמה? (3 שיטות)

תשובה: לחד מ"ד מחזקת ראשו ורובו ושולחנו [ז' טפחים], לחד מ"ד ארבע אמות על ארבע אמות, ולחד מ"ד אף יותר מבד' אמות (לטעמא דרבה ורבא).

לשאלה לדוגמה בדף היומי בהלכה סימן תרכ"ה, במחזור הקודם:

האם מותר לישון תחת המטה בתוך הסוכה?

האופציות השונות שניתנו במבחן האמריקאי:

מותר כיון שהמטה לא קבועה לקרקע הוי אוהל ארעי.

אם יש עשרה טפחים מהרצפה עד תחתית המטה, הווי כמו אוהל לעצמו ומפסיק הסוכה, אסור.

אם מגופו של האדם עד תחתית המטה הוא פחות מעשרה טפחים, כשר.

אם מעל המטה יש עשרה טפחים עד הסכך מותר לישון שם.

התשובה הנכונה היא תשובה ב' כמובן

בהצלחה!!

דברי תורתם וסיפורים על גדולי עולם שיום פטירתם חל השבוע

מהי האש שאחזה בבית רבי איצלה? • הניגון שלימד את רבי ירוחם בחלום הלילה • ומדוע תלמידי ישיבת ליקווד לא קלטו אותו בתחילה? • מדוע שתק רבי איצלה בשיח התלמודי באסיפת הרבנים? • ומה היתה תגובתו לנערים החצופים שהתריסו נגדו?

הרב ישראל ליוש

ביום י"א באב חל היא"צ של הגאון רבי יצחק בלאזר זצ"ל, מחבר ספר 'פרי יצחק', 'אור ישראל' ו'כוכבי אור'.

רבי יצחק נולד בא' באדר תקצ"ז, בעיירה 'שניפישוק' ליד וילנה. כבר בילדותו ניכרו בו כישרונות גדולים, וכשהיה בן ארבע עשרה שנה בלבד, כבר הדפיס אביו קונטרס גאוני שכתב על מסכת בבא קמא.

בצעירותו דבק במורו ורבו הגאון רבי ישראל סלנטר זיע"א, היה לבחיר תלמידיו, והפיץ את תורת המוסר שלו לכל דורש.

בשנת תרכ"ב התקבל רבי יצחק לרבנות 'פטרבורג', ובמשך שש עשרה שנות כהונתו בה, תיקן וייסד את היהדות בעיר, ולחם בה כארי נגד תנועת ההשכלה וראשיה, ששלחו שם טלפיהם ההרסניות. מאשתו הראשונה לא היו לו ילדים, ולאחר פטירתה נשא אשה צעירה, ונולדו לו ממנה בנו הג"ר שלמה ובתו מרת בריינה, ולימים נישאה להגאון רבי חזקיהו יוסף מישקובסקי זצ"ל.

לאחר נישואיו עבר להתגורר ב'קובנה', הוא התפרנס מבית מציגה שניהלה אשתו, והוא לימד תורת רבו רבי ישראל סלנטר בבתי המוסר בעיר ובישיבות באזור.

בשנת תרנ"ח, עם פטירת ה'סבא מקלם' הגאון רבי שמחה זיסל ז"ל, נתמנה למנהלה הרוחני של ישיבת קלם.

בשנת תרס"ד, זכה להגשים את חלום חייו לעלות לארץ ישראל, והתגורר בחצר שטרויס בירושלים, שם נפגש עם חבריו מצעירותו, הגאון רבי נפתלי אמסטרדם זצ"ל והגאון רבי צבי לויטן זצ"ל.

רבי יצחק נפטר בירושלים בי"א באב תרס"ז, נטמן בהר הזיתים.

"וְאֶהְבֶּתְּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְבְּךָ... וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל לִבְבְּךָ" (דברים ו', ה'-ו')

"והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך", רבי אומר: למה נאמר? לפי שנאמר 'ואהבת את ה' אלוך בכל לבבך', איני יודע כיצד אוהבים את המקום, תלמוד לומר 'והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך', תן הדברים האלה על לבך, שמתוך

כך אתה מכיר את מי שאמר והיה העולם, ומדבק בדרכיו" [ספרי, הובא ברש"י בקיצור]

הגאון רבי יצחק בלאזר זצ"ל מבאר את דברי הספרי נפלא: מדת הכרת הטוב טבועה בלב כל אדם, לאהוב את מי שמיטיב עמו, אך מכל מקום, מדת האהבה שירכוש אדם למיטיבו, היא לפי מדת ההטבה שייטיב עמו. למשל: משרת העובד אצל בעה"ב עשיר, אם בעל הבית מעמיס עליו עבודה רבה, וקפדן הוא, ובכל דבר קט שיכשל המשרת יכעס עליו וישפוך עליו את כל זעמו, וגם את שכרו אינו משלם כהוגן, אזי גם אם יכיר לו המשרת טובה, על כך שבכל זאת מעסיק אותו, בוודאי תהיה היא פחותה מזו של משרת שבעל הבית נוהג בו בטובת עין מרובה, אינו מכביד עליו עבודה רבה, ולעולם אינו מקפיד עליו, אף אם יטעה בעובדתו, ואף את שכרו הוא משלם לו כהוגן, ותמיד שמח הוא בשמחת משרתו ומשתדל בכל עת להיטיב עמו יותר, בוודאי שמדת הכרת הטוב ואהבתו לאדונו, תרבה ותגדל לעין ערוך מזו של המשרת המתענה תחת אדונו.

לא כן הוא, אומר הגר"י בלאזר זצ"ל, בדרכי הצדיקים והרשעים. הרי הרשעים סבורים כי הקב"ה אינו מכביד עליהם כלל, לפי דעתם הוא אינו דורש מהם להיות כחמור למשא וכשור לעול כל היום, בהוויות דאביי ורבא. בדמיונם, ה' דורש מהם רק שלא יעשו רע לאיש, ולא יותר. חלקם אף יאמרו שהמצוות המעשיות כגון תפילין וכו', מיותרות הן, וכי מה רווח לו לקב"ה במצוות אלו? וכנגדם הצדיקים, הרי יודעים את האמת, שהקב"ה דורש מאיתם

לחיות עפ"י מצוותיו והלכותיו בכל רגע ורגע, ואדרבה התורה היא עול ומשא, ואין היהודי יכול להשלים מעל גבו, אף לא לרגע קט... ואם כן בדרכי העולם, צריך היה להיות שהרשעים יאהבו את הקב"ה יותר, כי הרי בטעותם משול הוא לאדון המיטיב ואינו דורש הרבה ממשרתיו. ואילו הצדיקים, המשולים למשרתים המתענים תחת דרישות והקפדת אדוניהם, ולפי אמונתם הרי הקב"ה אינו רוצה שהם ייהנו מתענוגות העולם הזה בלי גבול, צריכים לאהוב אותו פחות. ובכל זאת המציאות היא ההיפך, שהצדיקים, אשר כביכול מתענים תחת הקב"ה, אוהבים אותו מאוד, ומחפשים תמיד לעשות רצונו עוד ועוד, ואילו הרשעים הנהנים מתענוגות העולם באין מפריע, ועושים ככל העולה על רוחם, רחוקים הם מהי"ת... אלו הם דברי הספרי, מבאר רבי איצלה ז"ע, כשאמרה תורה 'ואהבת...' אי אתה יודע כיצד לאהוב, כלומר: שמה תחשוב כי מתחילה עליך לאהוב, וממילא, מרוב אהבתך, תלך בדרכיו, תלמוד לומר: 'והיו הדברים האלה על לבבך...' אדרבה, כאשר יהיו הדברים האלה, היינו עבודת ה', על לבבך, היא תביא לידי אהבת ה'".

וכן הוא ביראת ה', ע"י שמירת התורה ישיג האדם יראת ה', וכן היראה מביאה לידי מעשה, והמעשה מביא לידי יראה.

הידועים זכו לכך... וכך הם ספרו: רבי איצלה עצמו היה עומד על יד הקערה שבה לשו את העיסה, ופעם אירע שאחד הבחורים פנה לחבירו: "יצחק! מה השעה?". רבי איצלה שמע את השאלה, הוציא את השעון מכיסו והראה לבחור השואל את השעה, תוך כדי שהוא אומר לו: "אם אתה ממחר לשייבה, לך... אל תתעבב בגללי...!".

הבחור התבייש מאוד ואמר: "כוונתי היתה לשאול את חברי ששמו יצחק... חלילה לא התכוונתי לשאול את רבינו...".

"מאי נפקא מיניה" - ענה לו רבי איצלה בענווה - "איזה יצחק עונה לך, חברך או אני?", ומיד שב לזרו את הבחורים לכוון לשם מצות מצוה.

הבחורים מעידים כי הם התרגשו מאוד מעוצמת הענווה של רבי איצלה, עד כדי שהיה עליהם להיזהר לבל ירטיבו דמעות ההתרגשות את המצות.

כשסיימו לאפות אמר רבי איצלה לבחורים: "ביטלתם תורה בשבילי, אבל אולי טוב, שתתרגלו על יד זה בהכנת מצות ואפייתם לשם מצוה, ובמעשי גמילות חסדים לאנשים כמוני שאין להן עוזרים...".

אסיפת רבנים התקיימה בפטרבורג, עיר רבנותו של רבי איצלה. גם הגאון בעל ה'בית הלוי' מבריסק זצ"ל השתתף באסיפה, והוא הקשה לפני ציבור הרבנים קושיא חריפה בשם בנו הג"ר חיים זצ"ל. כדרכם של גדולי תורה, מיד התפתח ויכוח סוער בין המתאספים, זה אומר בכה וזה אומר בכה, זה בונה וזה סותר, כל אחד הציע את יישובו לקושיא העצומה, אך בסופו של ויכוח, הקושיא נשארה איתנה ללא תירוץ ראוי.

משנוכח ה'בית הלוי' שאין ביד הרבנים תירוץ, יישב בעצמו את הקושיא בשני תירוצים מופלאים, אחד שלו והשני של בנו, וכל הרבנים המתאספים קיבלום בהסכמה ובהתפעלות.

ה'בית הלוי' שב לביתו, אך מאוד הטרידה אותו העובדה שכל העת, כאשר התווכחו הרבנים על קושייתו, ישב בפאתי החדר, הגאון רב יצחק בלזר זצ"ל ושתק, לא אמר תירוץ משלו, ואף לא הקשה על תירוצי חבריו, 'הרי גדול בתורה הוא, ומדוע לא פתח פיו בחכמתו?!', תמה ה'בית הלוי'.

לאחר מחשבה, ביקש הבית הלוי שיביאו לפניו את ספרו של רבי איצלה, 'פרי יצחק', הוא פתח אותו ולעיניו נתגלתה הקושיא, ועליה חונים שני התירוצים, שלו ושל בנו...

"וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה הַיּוֹם עַל לְבָבְךָ" (דברים ו', ו')

"לא יהיו בעיניך כדיוטגמא ישנה שאין אדם סופנה, אלא כחדשה שהכל רצין לקראתה". [רש"י]

חוקי התורה הקדושה, מבאר הגאון רבי יצחק בלאזר זצ"ל, אינם דומים לחוקי המדינה. בחוקי המדינה כאשר יחוקק חוק חדש, על

והיו הדברים על לבו של רבי איצלה תמיד, ואכן אהבת ה' שלו היתה נכרת על פניו בכל צעד ושעל בחייו, וביותר תמיד על כך ענוותנותו, שהיתה לאות ומופת, עד כדי שמורו ורבו מרנא רבי ישראל סלנטר זי"ע אמר עליו שהוא עניו שאינו יודע כלל שהוא עניו... מסופר שבאחת מנסיעותיו של רבי איצלה, עם תלמידו הגאון רבי יעקב כץ אב"ד זגר, ישבו בספסל האחורי כמה חצופים, ובעזותם לא בחלו לדבר בקול רם בגנות רבי איצלה.

כאשר עמד רבי יצחק לרדת מהרכב, אמר למלווהו: "כמה שמח אני על שדבריהם לא עשו עלי רושם כלל...".

דוגמא נוספת לענוותנותו של רבי איצלה, כאשר הספיד פעם את אחד מגדולי הדור, עורר את העם לתשובה, ודבריו יצאו מן הלב ועשה רושם שהם גם נכנסו ליטב ללב השומעים.

לפתע החל רבי איצלה לעשות תנועות משונות, הסיט את ידו לאחור והחל מגרד את כתפיו, ויהי הדבר לפלא בעיני הקהל.

לאחר ההספד, הסביר רבי איצלה את מעשיו לאחד ממקורביו: "חששתי שמה שתגנב אל ליבי רגשות של כבוד מהדברים שדיברתי ברבים, ומההערכה הרבה שהציבור רחש להם, ולכן נהגתי כך למעט בערכי...".

סיפורי ענווה רבים הביאו עמם הבחורים שזכו ללכת במצוות רבם הסבא מסלבודקא זי"ע, לחבורת המצות של רבי איצלה. הבחורים נבחרו בקפידה ע"י הסבא, ורק המתמידים הגדולים ובעלי המוסר

על הגאון רבי איצלה, נאה לומר שהיו הדברים בעיניו כל יום כחדשים, ואם בכל ימות השנה כך, בחודש אלול על אחת כמה וכמה. 'אלול' של רבי איצלה, חניך תנועת המוסר, היה עובר עליו בחיל וברעדה בלתי ניתנים לתיאור, והרואה אותו בימים אלו, נחרד עד עמקי ליבו, וזכרון חובת התשובה ואימת הדין לא ימוש ממנו במהרה, כפי שאמר הגאון רבי אליהו לופיאן זצ"ל: "מודה אני לקדוש ברוך הוא על שזכיתי לשמוע כמה פעמים את הגאון רבי איצלה בלזר בימים נוראים..."

סיפר הגאון רבי יוסף סלנט זצ"ל שבבחרותו התפלל בשבת מברכים 'אלול' בבית הכנסת בירושלים, וביקשו מהגאון רבי יצחק בלזר זצ"ל שיעבור לפני התיבה בברכת החודש, וכשאמר 'ראש חודש אלול...' געה בבכי זמן רב, עד שכל הקהל התחיל לבכות אחריו...

"ה'שבת מברכים' הזו", אמר רבי יוסף סלנט, "גרם אצלי לחרדת האלול לכל ימי חי..."

ואם בחודש אלול של רבי איצלה עסקינן, ידוע שגזר על עצמו שתקה בכל ימי חודש אלול, עד אחר יום כיפור, ואף סיכם זאת עם רעייתו כאשר נשא אותה לאשה, ואף שהוא כבר היה מבוגר והיא היתה צעירה, הסכימה לכל תנאיו.

ומספרים שמעולם לא הפר את נדרו שלא לדבר בחודש אלול, מלבד שנה אחת, כשנולדה לו בת בחודש אלול, ובא לבקר את רעייתו, בירכה בברכת 'מזל טוב', ויותר מכך לא דבר עמה מאומה...

פעם נסע עמה לרופא בחודש אלול, ורבי איצלה שתק והיא דברה בשמו. הרופא שהתפלא למראה עיניו, שאל אותה: "מה ראית לקחת בגיל כה צעיר בעל זקן ואילם...?"

יש בנותן טעם להעתיק את דברי הגאון רבי יחיאל יעקב וינברג זצ"ל בספרו 'שרידי אש':

"דרשה אחת של רבי איצלה בלזר זצ"ל חרותה בזכרוני! זה היה ביום כיפור האחרון קודם עלותו לארץ ישראל. רבי יצחק בלזר ישב ישיבת ארעי בוויילנה לשם הכנת עלייתו, ובא לסלבודקה כדי לשאת דרשותיו בישיבת 'כנסת ישראל' בימים הנוראים.

"עטוף בטליתו ובאדרתו הלבנה (קיטל) עמד על הבימה, כשכל גופו רועד מפחד ורעדה, חיזור, רזה, גבוה, דק כשלהבה, פתח במתק קול ממעמקים. פתח בפסוק 'אל תשליכנו לעת זקנה ככלות כחנו אל תעזבנו'. המשיל משל לחיילים שברחו מעבודת הצבא לחו"ל, מאימת העונש החמור שהוטל על המשתמטים מעבודת הצבא. כעבור עשרות בשנים קם מלך חדש והוציא כרוז חנינה לבורחים, בתנאי שישבו וימלאו את חובת עבודתם בצבא. 'והנה בא חייל זקן ותש כוח וביקש ליהנות מחנינת מלך זו, והביע נכונותו לעבוד בצבא, אבל הפקידים הממונים שהסתכלו בגוף

כל נתיני המדינה לקיימו ככתבו וכלשונו, כל עוד הוא לא ישתנה ולא יתחלף. פעמים שהמחוקק, אשר בסך הכל הוא אדם, כבר אינו חפץ בחוק שחוקק וכבר שינה את רצונו, והסיח דעתו ממנו. ובכל זאת, אם החוק לא בוטל או שונה, יהיה על תושבי המדינה לקיימו, והכל מכח הרצון הראשוני של המחוקק..."

חוקי התורה הקדושה אינם כך, התורה אשר נתנה לנו מזמן מתן תורה, היא רצונו של הקב"ה בכל רגע ורגע, כאילו הוא עומד בכל יום ומצווה עלינו שוב את תורתו. בכל עת שמזדמנת לנו מצוה, בזה הרגע רצונו יתברך שנקיימה, ואין אנו מקיימים את חוקי התורה מחמת הציזוי הראשון שהיה במתן תורה, אלא הציזוי והרצון הוא בכל יום ויום, ואינו משתנה לעד..."

אלו הם דברי רש"י ודברי המדרש 'בכל יום יהיו בעיניך כחדשים', כי רצונו הלא הוא כל יום ויום, וממילא צריך שיהיה חביב אצלנו כציזוי בשעה הראשונה!

על מה אבדה הארץ? שאלו לחכמים ולנביאים ולא פירושוהו, עד שפירשו הקב"ה בעצמו, על שלא ברכו בתורה תחילה, והיינו שלא היתה חשובה בעיניהם לברך עליה.

הראשונים מדייקים מדברי הגמרא שעל אף שלא כבדו את התורה, מכל מקום הם עסקו בה, כי אם לא היו עוסקים בתורה, הם לא היו מסתפקים על מה אבדה הארץ, הם היו מבינים שהארץ אבדה על שלא עסקו בתורה.

עפי"ז מבאר רבי איצלה ששאלת חז"ל 'על מה אבדה הארץ?' היתה שהרי אמרו חז"ל 'בראתי יצר הרע בראתי תורה תבלין', אם כן כיצד עסק התורה שלהם, לא הציל אותם מהעבירות החמורות שבעבורן נחרב בית המקדש?

ותשובת הקב"ה היתה 'על שלא ברכו בתורה תחילה!' כי המזלזל בכבוד התורה, אין סגולתה יכולה להועיל לו להצילו מיצר הרע, כמו שמצינו אצל דוד המלך, שמפני שביזה את הבגדים, ע"י שכרת את כנף מעילו של שאול במערה, הם לא חיממו אותו. וכן הדבר בתורה הקדושה, שהיא סגולה רוחנית נגד היצה"ר, אך מי שהתורה אינה חשובה בעיניו, לא תפעל פעולתה להיות כתבלין נגד היצה"ר. על פי הדברים הנ"ל מבאר רבי איצלה את מאמרו חז"ל (ברכות ה) 'לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע, נצחו מוטב, ואם לאו, יעסוק בתורה, נצחו מוטב, ואם לאו, יקרא קריאת שמע!', כי לכאורה קשה, כיצד יתכן הדבר שלמד תורה ולא נצחו, הרי התורה היא תבלין ליצר הרע, כמאמר חז"ל: 'בראתי יצר הרע, בראתי תורה תבלין'?

אלא, כדברינו, כדי שהתורה תהיה תבלין נגד היצר הרע, לא די ללמוד אותה, צריך גם לכבדה כראוי ולברך עליה תחילה, ואם למד ועדיין לא נצחו, כנראה שלא כיבדה דיו, ועל כן יקרא קריאת שמע, וישים הדברים על לבבו 'היום', שיהיו בעיניו כחדשים, כדיוטגמא חדשה, ועי"ז היא תהיה חשובה בעיניו, וממילא היא תהיה תבלין נגד היצר הרע.

השחוח מזקנה, לעגו לו ואמרו: 'כלך לך, הנה גבר לא יצלח לכל מלאכה...' בהוציאו מילים אלא התעלף רבי איצלה, וכמעט נפל ארצה מרוב בכי ונהי'...

"בשוב רוחו אליו, פנה לתלמידי הישיבה בקול תחנונים: 'טייערע ברידער... אחים יקרים... הנכם אנשים מאושרים, צעירי האונים ומלאי כוח, ויש בידכם לעלות למדרגה גבוהה, רק צריכים אתם לחוס על הזמן היקר מכל יקר, ולהשתמש בו לצרכי עליה והשתלמות...' קולו נפסק ונחנק מדמעות... ושוב פנה אלינו במתק קולו: 'אחים יקרים חוסו נא על אדם זקן, שהעביר זמנו לבטלה והגיע לגיל שכמותו לא יצלח לכל מלאכה, הצטרפו נא עמי בתחינה לאבי הרחמים... ושוב חזר בקולו הנעים ובניגון עצוב חוצב כליות ולב על הפסוק: 'אל תשליכנו לעת זקנה...' "

"את הרושם אין לתאר בדברים, הרגשנו כאילו זרם חשמלי עבר בתוכנו ולא קמה בנו רוח חיים, ידענו מי המתחנן אלינו, גאון קדמון, שכולו אומר קדושה וטהרה, איש שלא הפסיק ממשנתו אף רגע אחד ושלא שח מימיו שיחה בטלה, והוא מתמוגג בדמעות שלא יצא ידי חובתו כלפי אביו שבשמים..."

"כמדומני, שמי שלא זכה לשמוע דרשה מעין זו של רבי יצחק בלור, אינו יודע טעמו של רגש קודש אמיתי, ולפעמים אני מהרהר בליבי, כי אין צורך בהוכחות לאמיתות הדת, חוויה דתית המחוללת סערה בלב ונפש, היא ההוכחה היותר ברורה והיותר משכנעת..."

רבי איצלה היה מטייל מידי יום בגינות הכפר, שואף מאווירן הצח ונהנה מפלאי הבריאה. פעם אחת, בעודו מטייל שקוע בהרהורי הקדושים, טעה רבי איצלה ונכנס לאזור האסור לכניסה למי שאינו ממשפחת הצאר. לפתע נתקל בצאר הרוסי, אלכסנדר השני, שצעד מולו מלווה בשרים ונכבדים.

עבירה חמורה היא לטייל באזור השייך למשפחת הצאר בלבד, ובמקום שהצאר יורה למשרתיו לאסור את האורח שעבר על החוק בחוצפה, הוא נדהם מפניו הטהורות של רבי איצלה. הליכתו העדינה והאצילה כחניך נלהב של תנועת המוסר, הותירו רושם עז על הצאר הגוי, והוא פנה אליו ושאל אותו בלבביות: "מי אתה?"

רבי איצלה לא הכיר את הצאר, וחשש שמא שהוא שר המטרה, המנסה לברר אם יש לו זכות לשבת בפטרבורג, כי הישיבה בה נאסרה ליהודים רגילים. "צארסקי!" - השיב רבי איצלה.

בפשטות, משמעותה של המילה 'צארסקי!' היא 'של הצאר' כלומר: "אני ממשפחת הצאר!"

"אני שמח שנוסף לי קרוב משפחה חדש..." - הגיב הצאר בחיוך... ההסבר האמיתי לתשובתו של רבי איצלה הוא, שכאשר הוא ביקש להתיישב בפטרבורג, ולא היה בידו זכות ישיבה בעיר, פרש עליו חסותו היהודי העשיר 'שמעון צארסקי'. וזו היתה כוונת רבי איצלה כאשר נשאל על "הצאר מי אתה?" כי הוא חשב שמבקשים לדעת את זהותו בגלל זכות הישיבה בעיר, ולא העלה בדעתו שנכנס כלל לאזור השייך רק למשפחת הצאר.

את הסיפור הבא סיפר הגאון רבי נתן מאיר ווכטפויגל זצ"ל משגיח ישיבת ליקווד: בחול המועד סוכות, שנת תרצ"ו, באחת משיחות המשגיח, הגאון רבי ירוחם ממיר זצ"ל, אותן היה נוהג לשאת במהלך שמחות בית השואבה שנערכו בישיבת מיר, הפתיע את ציבור השומעים ואמר שיש בידו ניגון חדש שקיבל מרבי איצלה... "הלילה" - סיפר רבי ירוחם - "נגלה אלי רבי איצלה בחלום, ולימד אותי ניגון מיוחד על המילים מברכת הזכרונות 'אשרי איש שלא ישכחך ובן אדם יתאמץ בך, כי דורשיך לעולם לא יכשלו ולא יכלמו לנצח כל החוסים בך'". רבי ירוחם שר את הניגון עם התלמידים, כפי שמספר רבי נתן מאיר, שעות ארוכות, תוך שהוא מפליג בשבח הניגון ואומר: "הניגון הזה הוא ניגון טהור אשר נלקח מהיכל הנגינות שבגן עדן..."

כעבר תקופה ניסה רבי נתן מאיר ללמד את הניגון לתלמידיו בישיבת ליקווד, אך בתחילה הוא לא נקלט יפה בליבותיהם, והוא נאלץ לחזור עליו שוב ושוב, עד שקלטו היטב את הניגון, ואף הם שרו אותו שעה ארוכה.

לאחר מכן הסביר רבי נתן לתלמידיו, מדוע בתחילה לא הצליחו לקלוט את הניגון, כיון שראשכם עמוס בניגונים שאין מקורם טהור, לכן הוא לא קלט ניגון שמקורו כה קדוש מעולם היראה...

רבי איצלה חי תמיד את דרכו של רבו המובהק מרנא רבי ישראל סלנטר זצ"ל, דרכו ושיטתו היו תמיד נגד עיניו, ומעשה שהיה כך היה: [כפי שהעיד רבי צבי הלוי לוונברג זצ"ל, מראשי ישיבת 'רבי חיים ברלין', בשם בנו חורגו של רבי איצלה, הג"ר משה שצקס זצ"ל]:

ליל שבת אחד, כאשר ישב רבי איצלה על כסאו שקוע בהרהורי קודש, לפתע נתמלא הבית אור גדול.

הרבנית נחרדה חרדה גדולה, והחלה לצעוק שהבית עולה בלהבות. רבי איצלה ננער באחת ממחשבותיו, ואמר לה במנוחת הנפש: "לא קרה כלום, הרבי רבי ישראל נכנס..."

הגאון רבי דוד פוברסקי זצ"ל, ראש ישיבת פוניבז', נשא פעם שיחה מוסרית אודות חובתו של בן תורה להיראות כך גם בהופעתו החיצונית, בהליכותיו ובפסיעותיו, והדגיש שאפילו גויים יכולים להבחין על הליכותיהם את צדקותם של היראים והשלמים, וסיפר ע"כ סיפור על הגאון רבי איצלה פטרבורגר זי"ע:

כאשר חלה רבי איצלה במחלת הקדחת, הורו לו רופאיו לנפוש בכפר נופש. מכר היה לו לרבי איצלה שהתגורר באזור 'כפר הצאר' - כפר יפהפה טבול בגינות נוי ופרדסים, בו התגוררו משפחות הצאר הרוסי בארמונות פאר וטירות מפוארות.

לשליחת תגובות לכתוב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

ר' אברהם התעורר, שטוף זיעה ואחוז הלם, וגילה כי הוא עדיין בעיצומה של 'סעודת שבת', ונזכר כי אכן כן, הוא היה באמצע לשורר 'ויהיו רחמין מתגוללים', עד שנרדם. הוא ביקש לשוב ולסיים את השירה, ושוב קולו הלך וחזק מאוד...

כיצד שש מילים הצילו משבע שנות מאסר?

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"שמור את יום השבת..." (דברים ה, י"א)

השבת הנוכחית, פרשת ואתחנן, חותמת שבוע במהלכו סיימנו את תשעת ימי האבלות והכאב על חורבן בית המקדש, שבשיאם עברנו את יום תשעה באב, הוא היום בו ישבנו על הארץ מתוך קינה ובכי על הגלות המתמשכת, על צרות וייסורי עם ישראל. עינינו נשואות בציפיה לגאולה השלימה בקרוב ממש, מבקשים אנו לראות בחסד ה' ובישועתו.

חכמינו ז"ל גילו, כי המתאבל על ירושלים - זוכה ורואה בשמחתה'. השאיפה של כולנו היא לראות בשמחת ירושלים, לרקוד בביאת המשיח ולהשתתף במעגלי המחול אשר יינשאו בחוצות עיר הקודש. אולם מי מאיתנו יכול להעיד על עצמו כי התאבל על ירושלים כראוי? מי יכול לומר כי אכן כאב והצטער על חורבן ירושלים כדבעי, עד שהוא ראוי להשתתף בשמחתה? וכי התאבלנו כפי שנדרש מאיתנו? ואם לאו - האם חלילה לא נזכה להיות מהרואים ושותפים בשמחת ירושלים!?

בשאלה זו התחבטו גדולי הדורות, ולהלן נביא גילוי מדהים, עצה נעלה ונשגבה לזכות לראות בשמחת ירושלים. את העצה הזו חושף הרה"ק בעל ה'תפארת שלמה' זי"ע בפרשת מסעי, ודבריו מאירים ומשמחים כאחד:

יש עצה! יש דרך לזכות להשתתף בשמחת ירושלים, גם אם האבל עליה לא היה כראוי. יש יום אחד בשבוע, במהלכו ניתן דווקא לשמוח ולהתענג, לשיר ולפזז, ובזכות זאת - לזכות להיות שותפים בשמחת ירושלים. ליום הזה קוראים יום השבת, ומי ששמה, שר ונרגש ביום הזה, הרי הוא זוכה לשותפות בבניין ירושלים הודות לשמחתו ביום הנשגב הזה.

כי יום השבת, הוא יום בו אסור להצטער או להזיל דמעה ואין לנהוג בו מנהגי אבלות. השראת השכינה ביום השבת, היא בדרגה נעלה וגלויה, נוגעת ונרגשת, כמו בזמן בית המקדש. לפיכך, ביום הזה הרצון והשאיפה לראות בבניין ירושלים אינם נמדדים בדמעות כאובות או במנהגי אבל, כי אם בזמירות מענגות ובשירות ותשבחות מרוממות. וככל שיהודי זוכה להתענג על השבת ולשמוח בה - כך הוא זוכה לראות בשמחת ירושלים ובבניינה, בזכות השמחה בלבד! 'כל המענג את השבת - נותנים לו נחלה בלי מצרים'. מי ששותף

לעונג השבת - בורא עולם הוא חלקו ונחלתו, ואין לו צער או כאב, הגבלה או התמודדות. עונג השבת הוא דרך עילאית להתחבר לאבא שבשמים מתוך אהבה ורצון, מתוך שמחה ואושר, מתוך התעלות והתרוממות הנפש, וזו דרך המתאימה לכל יהודי, ומאפשרת לצפות לגאולת ישראל מתוך שמחה!

כמה מרגש לגלות את האוצר הנפלא, הקרוב לכולנו בהישג יד. יום השבת קורה ממילא, בתום כל ששה ימים הוא מופיע במלוא הדרו, נגלה עלינו במלוא קסמו, שובה אותנו בכנפיו הצחורות והמאירות. כמה כדאי להתחבר לאושר הנפלא הזה, להתרפק על אבא שבשמים מתוך שמחה ועונג, לשורר לו שירה נרגשת ולהתחבר למתנה העילאית שהעניק לנו, כי בזכות עונג השבת נזכה לחיבור אמיתי עם אבא שבשמים, ונזכה לראות בגאולה השלימה בקרוב!

הבה נתחבר בכל לב למתנת השבת, הניתנת לנו בעשרת הדברות - בפרשת שבוע זה. הבה נענג את יום השבת בסעודות מכובדות, במעדני מלכים ובכל מיני תפנוקים, בשירה נרגשת מהמיית הלב, ובשמחה אמיתית כובשת נפש. הבה נשקיע כוחות בתכנון סעודות השבת שלנו, בדברי תורה שיאירו את ילדינו, בשירת זמירות בצוותא עם בני המשפחה, בהטמעת שמחה והתרגשות סביב השבת, בסעודות השבת, ובכל רגע ורגע במשך יום השבת.

כי ככל שזוכה שהשבת שלנו תהיה שמיחה ומאירה, נרגשת ומליאת אושר - כך נזכה בקרוב מאוד להבטחת בורא עולם: 'אילו שמרו ישראל שבת אחת - מיד נגאלים!', ונזכה לגאולה שלימה מתוך אושר ושמחת עולם!

חצי פרוסה ששינתה נשמה!

הימים ימי השואה הנוראה, כשעשן סמיך היתמר מעל אירופה הבווערת. בין אלפי היהודים ששהו במחנה אושוויץ וסבלו את נחת זרועם של האכזרים הגרמנים ימ"ש, היה גם יהודי בשם ר' יעקב קריגר ז"ל, תושב לודז' לשעבר. הוא היה בן למשפחה חשובה ונכבדה, וגדל על ברכי חינוך יהודי טהור שקידש את יום השבת ועינג אותו בכל לב. גם בהיותו בגיא ההריגה הבווער, לא עלתה על דעתו של ר' יעקב לוותר על עונג השבת...

עונג שבת? באושוויץ? היתכן כדבר הזה בכלל?! - מסתבר שכן. מדי ערב חילקו הגרמנים פרוסת לחם, והאסירים הסתערו עליה להשקיט את קרקורי רעבונם. אולם מדי ליל שבת, נהגר ר' יעקב ליטול את פרוסת הלחם היקרה מפז, ולחלק אותה לשניים. על מחציתה ערך 'קידוש' בליל שבת, ואחר כך שורר את זמירות השבת, ואת המחצית השנייה הטמין ושמר לבוקרו של יום, אז - לאחר שהתפלל מתוך הזיכרון - קידש עליה ושורר את זמירות יום השבת.

באחת השבתות, התבקשו היהודים לצאת לעבודה מפרכת מחוץ למחנה. הם צעדו בשורה שעה ארוכה, כשהחייילים הנאצים שומרים עליהם. ר' יעקב, ששעה זו היתה קדושה אצלו לתפילת השבת, הקדיש גם הפעם את זמן הצעידה לתפילה נרגשת, ונפשו השתפכה באמירת 'נשמת כל חי תברך את שמך...' גם בעיצומה של צעדה מייסרת בגבולות המחנה.

מאחוריו, צעד יהודי אשר לא זכה לגדול ולהתחנך על אור יום השבת, לא הכיר את מעלתו ולא ידע על המתנה הנפלאה הזו. הלה לא הבין מדוע ר' יעקב ממלמל, והסיק כי הוא יצא מדעתו, תופעה מצויה בגיהנום הנוראי אשר בשם אושוויץ יכונה. ר' יעקב הבין כי זו מסקנת היהודי שמאחוריו, וברגע של הפוגה העמידו על טעותו: 'לא יצאתי מדעתי, ההיפך הוא הנכון. המילים שאני אומר, הן השומרות עליי בדעתי. זו התפילה הנפלאה הנאמרת ברגש מדי שחר שבת, ואינני מוותר עליה!'

הלה נבוך לרגע, התקשה להבין. 'תפילה? כאן? בהתרגשות? שבת? מה לכל זה ולאשוויץ, לעבודה הקשה ולסבל הנורא שהוא מנת חלקנו?!' - אולם ר' יעקב קרב אליו והסביר במתק שפתיים, כי תפילות וזמירות השבת, אותן הוא אומר ומשורר במתיקות ובנעימות, הן הנותנות לו כח והמעניקות לו את היכולת לשרוד. ולא נחה דעתו, עד הזמין את היהודי להצטרף ל'סעודת השבת' המאולתרת, לקידוש ה'חגיגי' על מחצית פרוסת הלחם היבשה...

זיק ניצת בנשמה היהודית של היהודי שלצידו. אף שלא ידע מהי שבת ומהו קידוש, הוא שש על ההזדמנות להצטרף ל'סעודה'. ר' יעקב קידש ובירך 'המוציא', והציע לידידו החדש לטעום גם הוא מפרוסת הלחם. אולם הלה סירב בתוקף, שכן פרוסת לחם, או אפילו מחציתה, נחשבו באושוויץ למוצר יקר המציאות. וכי יגזול מפיתו הדלה של חברו הצעיר!?

אולם ר' יעקב התעקש, והסביר כי הוא חפץ בחברותא עמו ישורר את זמירות השבת בסעודה, ולכן הוא מבקש ממנו כי יתכבד ויטול משהו מפרוסת הלחם שלפניו. לבסוף הלה נענה, ולאחר מכן

התיישב ר' יעקב והחל משורר במתיקות ובנעימות את זמירות השבת, ממש כמו בבית אבא וסבא, ניגון אחר ניגון אחר ניגון, כשלבו משתפך בהתרגשות...

שעה ארוכה נמשכה הסעודה הזו, כשר' יעקב יושב ושר, ולצידו יהודי אשר לא מכיר מילה, אולם נשמתו היהודית חשה את ההתרגשות העילאית. כשסיימו, הסביר לו ר' יעקב: 'הלא תדע, כי הרגע הזה הוא רגע היסטורי. שני יהודים אבודים בעולמם, גלמודים וחסרי משפחה, צילי אדם מהלכים, מקדישים שעה ארוכה לשבת בסעודת השבת, לשיר זמירות בהתרגשות ובערגה. הרי ברור שבזאת עולם ומלאכיו צופים בנו עתה ונרגשים עימנו, עם השירה הבוקעת בין ארובות הכבשנים...'

שבוע חלף, ועוד שבוע. דרכיהם נפרדו, והם לא ידעו מה עלה איש בגורל רעהו. כעבור שבועיים, בשבת בבוקר, בהגיע ר' יעקב למקום עבודתו, גילה כי ידידו מלפני שבועיים מתרוצץ ומחפש אחריו. כשמצאו, ביקש ממנו לבוא אחריו לפינה נסתרת, שם שלף היהודי צלחת מרק, אמיתית!

'הבה נאכל מהר, לפני שניתפס!' - ביקש הלה מר' יעקב, ושניהם התיישבו ל'סעודה', מהודרת שבעתיים מקודמתה. ר' יעקב גילה כי גם חברו החביא מחצית מפרוסת הלחם, והם קידשו על הלחם, ולאחר מכן 'התענגו' בצלחת מרק, יקרה מפז בתנאי אושוויץ. אחר כך שוררו שוב את זמירות השבת בהתרגשות אין קץ, ואז הסביר לו חברו:

'ראה נא, לאחר השבת לפני כשבועיים, הרגשתי משהו מיוחד. טעם נעלה, שאין שני לו ואין דוגמתו. כל השבוע חיכיתי ליום השבת, ונהגתי כמוך - הטמנתי מחצית מפרוסת הלחם מהערב לטובת קידוש בשבת בבוקר. אולם בשבת בבוקר לא מצאתיך, וכך, בלית ברירה, וכיוון שאינני יודע מה זה קידוש, פשוט נטלתי את מחצית הפרוסה, אמרתי את הדבר היחיד שאני יודע - 'שמע ישראל', עשרות פעמים, והתיישבתי ל'סעודה'...'

בשבת הנוכחית, המשיך וסיפר, 'תכננתי לעשות את אותו הדבר, וקרה לי נס. אחד הצוררים קרא לי לעבודה חריגה, ובסיימה היה כה מרוצה, עד שהעניק לי צלחת מרק. החלטתי לאתר אותך, כדי לחוג יחד איתך את סעודת השבת, ולחוש שוב את הטעם הנעלה והקסום אותו חשתי לפני שבועיים, בעת בה ישבנו ושוררנו זמירות שבת בהתרגשות. הרי אתה פתחת את לבי לחוש ולהרגיש את טעמה של השבת, ודווקא כאן!...'

סיפור נפלא זה, אותו סיפר ר' יעקב קריגר ז"ל בעצמו לאחר שניצל מהשואה האיומה, ומפיו צוטט בגיליון 'יועצינו כבתחילה', פותח לנו חרך הצצה לעוצמת כוחן של סעודות וזמירות השבת, ולאורה הנעלה השוררת ביום השבת. הנה כי כן, בעיצומה של התופת הנוראה ביותר עלי אדמות, בין ארובות הכבשנים ובתוככי מחנות העבודה, הצליחו שני יהודים - אחד שידע מהי שבת ואחד שלא עמד על סודה - לזכות לרגעי התעלות והתרגשות יוצאי דופן...

אחים יקרים, זכינו כי בדורות הללו אין לנו התמודדויות כאלה. לכל אחד מאיתנו שולחן ערוך בכל טוב, ואנו עורכים את סעודות השבת

בשפע ובשמחה. הבה נקדיש כוחות ומאמצים לענג את השבת בזמירות עילאיות, בשירה נרגשת, ברגעי הוד בעיצומה של הסעודה - כי כך נזכה לחוש בתוככי נפשנו את ההתעלות השבתית, ונעניק גם לילדינו נכס צאן ברזל של סעודת שבת יהודית עילאית ונשגבה! הבה נזכור, כי שעת סעודת השבת היא שעה מרוממת ונפלאה, שעה רוחנית נרגשת. זה הזמן לשורר מכל הלב, ולצרף את כל בני המשפחה. ולו נזכה לענג את השבת כהלכה בסעודות מפוארות וזמירות מרוממות, אזי נחוש את הטעם השבתי כובש את ליבנו ומרומם את נפשנו, מקרב אותנו לאבינו האוהב נותן ומקדש השבת!

שירה בתוככי הכלא...

שלא בטובתו נקלע ר' אברהם למקום המצחין הזה, ולא ידע את נפשו. עלילה כלכלית שהסתעפה והסתבכה לה עם רשויות החוק בארצות הברית, הובילה לגור דין חמור ששלח אותו לארבע עשרה שנות מאסר. הכלא האמריקאי רחוק מלהיות בית מלון, ר' אברהם ישב בו בתא חשוך, מצחין ואפל, ואף הזכות לביקורים נשללה ממנו...

השנים בהן ישב ר' אברהם בכלא, היו הקשות והנוראיות בחייו. לא פעם חש פחד מצמית מחבריו לתא, רוצחים שפלים חסונים, שהצטיינו בשנאת ישראל יתירה והתעללו בו בהנאה. הוא ספר את הימים לשהותו בבית הכלא, ידע שנגזרו עליו למעלה מ-5,000 ימים כאלה, שכל אחד מהם הוא מסכת של סבל וצער...

בהגיעו למחצית התקופה, לאחר שבע שנות מאסר, אזר אומץ באחד הימים והתלונן על שכניו לתא. עד מהרה גילה שנפל מן הפח אל הפחת, הסוהר האחראי שנה יהודים לא פחות מהאסירים, ובעילת 'שמירת בטחוננו' החליט להעבירו לתא בודד, צינוק צר וקטנטן. עתה מצבו הורע עוד יותר מבעבר...

היה זה בערב חג הפסח, חג החרות. ר' אברהם שהה בתאו הקטן, וערך את הסדר בתנאים קשים במיוחד. חבילת מצות ויין הועברה עבורו, אבל אפילו הגדה לא היתה ברשותו, והוא נאלץ לומר את ההגדה מתוך זכרונו, עד כמה שהצלית. מצב רוחו היה שפוף, הוא חש מדוכא וכבוי. חג הפסח, חג החרות, כל בני ישראל בני חורין, והוא???

כעבור יומיים, הגיע ליל שבת חול המועד. ר' אברהם קידש על היין וטעם מהמצות, וחש כי נפשו לא עומדת לו. בקול לא לו ניסה לשורר את זמירות השבת, ופצח בשירת השיר הנשגב 'יה אכסוף', כשכל מילה מרגשת אותו ומלהיבה אותו מחדש...

בבית השלישי שבשיר, כשהגיע למילים 'ויהיו רחמיך מתגוללים', נפרץ סכר דמעותיו. כל הכאב והתסכול, הבדידות והצער, הפסח האומלל אותו הוא חווה והשנים הקשות שעברו עליו - לפתע הרגיש כי כל אלה עוברים לנגד עיניו כבסרט נע, ונפשו יצאה בהשתפכות הנפש: 'ויהיו רחמיך מתגוללים על עם קדשך'...

את שש המילים הללו, שורר ר' אברהם שוב ושוב, תוך שהוא בוכה ומתייפה. שוב ושוב חזר על המילים הללו בנעימה השבתית הידועה, ובכל פעם חש כי טרם מיצה את מתיקות המילים, והוא שב ושורר אותן שוב במשך כמה שעות כשהוא בוכה בכי תמרורים, עד שנרדם

תוך כדי שירתו ובכיו...

לפתע, בעיצומה של שנתו, נגלתה לנגד עיניו דמות. הוא העיד כי הוא זוכר את הדמות הזו היטב, פנים מאירות, זקן לבן היורד על פי מידותיו, והדרת פנים שאין דומה לה. לפתע שמע אותה אומרת: 'צדיק'ל, מנע קולך מבכי ועיניך מדמעה. היום הוא יום ההילולא שלי, ובכח דמעותיך פעלתי לשחרורך המהיר!' - אמר האיש ונעלם... ר' אברהם התעורר, שטוף זיעה ואחוז הלם, וגילה כי הוא עדיין בעיצומה של 'סעודת שבת', ונזכר כי אכן כן, הוא היה באמצע לשורר 'ויהיו רחמיך מתגוללים', עד שנרדם. הוא ביקש לשוב ולסיים את השירה, ושוב קולו הלך וחזק מאוד, שב ומשורר את המילים 'ויהיו רחמיך מתגוללים על עם קדשך', ושוב דמעותיו החלו לזלוג... באישון ליל, בבית כלא אמריקאי צפוף ומצחין, יושב יהודי לבדו בצינוק צר. אבוד בעולמו, בודד מקרוביו, סעודת שבת דלה על שולחנו, אולם נפשו יוצאת בכיסופין ותחינה לא-ל חי, מבקשת והומה 'ויהיו רחמיך מתגוללים'. שוב הוא לא מצליח לעצור את שטף דמעותיו, מוסיף לשורר בהתרגשות אין קץ תוך יבבות קצובות, ושוב הוא נרדם...

ושוב, לנגד עיניו אותה דמות מלאכית. 'צדיק'ל, מדוע לבכות בשבת? והלא נשלחתי משמים לשרך כי בקרוב תשוחרר!' - נאמר לו, ושוב נעלמה הדמות אל האופק. הפעם, כשהתעורר, הבין כי יש דברים בגו, ותקווה חדשה ננסכה בו...

שחר יום השבת האיר, וגם ר' אברהם, בעומק התא, חש כי שחר של תקווה חדשה עולה. אין לו מושג למה ומדוע, מה עוד שמצפות לו עוד שבע שנות מאסר. אבל הוא חש שמהו השתנה, וכבר ייחל לשמוע את הבשורה...

ואכן, כבר ביום ראשון בבוקר, נתבקש לארוז את מיטלטליו המועטים. הוא לא נשאל וגם לא הוסבר לו דבר, הסוהר הסתפק באמירה לקונית כי הוא מועבר מבית הסוהר בו הוא שוהה בפילדפיה, לבית סוהר אנושי יותר - סמוך לניו יורק. בית הסוהר החדש היה נוח בהרבה, אבל גם בו הוא לא שהה כי אם ימים אחדים...

בסיומם, בעיצומו של יום בהיר, חלה התפתחות משפטית מפתיעה, והוא שוחרר מן הכלא במפתיע ממש!

סיפור מופלא זה, אותו סיפר המשפיע הגה"צ רבי צבי מאיר זילברברג שליט"א מפי בעל המעשה, פותח צוהר להבנה עד היכן כוחן של זמירות שבת. הנה כי כן, יהודי אומלל שיושב בבית הכלא - לא רק שהצליח להתחבר לבוראו למרות התנאים הקשים שסביבו, אלא שזמירות השבת שלו פעלו את ישועתו באופן מופתי, למעלה מדרך הטבע!

אחים יקרים, הבה נאמץ את הגילוי שר' אברהם מלמד אותנו. שעת זמירות השבת היא שעה נעלה ונשגבה, שעת חיבור אמיתי לאבא שבשמים, שעה בה ניתן להשתפך ולהתרפק עליו מתוך שירה וזמרה, מתוך התרגשות ושמחת הלב. הבה ננצל את שעת הכושר הזו, נשביח את שולחן השבת שלנו בשירה עריבה ונעימה, אהובה ונרגשת, ונזכה כי שירת הלבבות שלנו תפתח לנו שער בשמי מעל, ותרעיף עלינו שפע אוצרות מיום השבת המשפיע שפע וברכה!

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

ששון ושמחה. מסדר הקידושין היה ראש הישיבה ורב העיר - רבי ראובן כץ. גדולי תורה רבים, ובראשם הדוד ה'חזון איש', כיבדו את השמחה בהשתתפותם. בין המשתתפים היה גם הרב מפוניבז'.

אמא סיפרה כי אחת מסעודות ה'שבע ברכות' שלהם נערכה אף היא בפתח תקווה. הזוג הצעיר ירדו מהאוטובוס, וצעדו לאורך רחובה הראשי של העיר. וכך סיפרה אמא: "וכי מה היה לאבא לשוחח עמי בלכתנו שם? הוא שינן משניות בעל-פה, תוך כדי שהוא מבאר לי אותן בשפה ברורה ובנעימה..."

שבת ה'שבע ברכות' נערכה בבני ברק, אבל סבא הרב אלישיב ומשפחתו לא הגיעו - סבא לא רצה לבטל את שיעוריו הקבועים בבית הכנסת 'תפארת בחורים', וגם התינוקת הקטנה שהיתה בבית (לימים הרבנית רימר) הקשתה על השהייה מחוץ לעיר. רק דודי, הבחור משה אלישיב, נשאר בבני ברק להשתתף בשמחה וישן אצל ה'חזון איש'. הוא סיפר כי השמחה היתה גדולה, והשתתפו בה המון רב. רבי אריה שכטר, שהיה אז נער כבן ארבע עשרה, סיפר, כי ה'חזון איש' פנה אליו במהלך הסעודה, ואמר לו: "הלוא חסיד אתה, ובכן, זמר נא לפנינו!"...

תמו האירועים, והזוג הצעיר שבו לעשות את אשר עשו קודם לכן: אבא שב לתלמודו כמימים ימימה בישיבת פתח תקווה, מעתה כאברך. אמא, הכלה הצעירה, שבה והמשיכה לעסוק באשר עסקה בבחרותה - אז גייסה את כל מרצה, תושייתה ותבונתה, כדי לכלכל את בית הוריה, ולאפשר לאביה הרב אלישיב לשקוד על תלמודו באין מפריע, ומעתה הפנתה את כל זאת לביתה שלה - לאבא השוקד על הגמרא. מכאן ואילך ועד יום פטירתה, במשך כשישים שנה, תכלית חייה היתה אחת, וכל מעשיה לא היו מכוונים אלא לכך: **לאפשר לאבא לעסוק בתורה בכל עת ובכל מצב, בזמנים קשים כבזמנים נוחים, בערבי שבתות ומועדים כבשאר ימי החול, בימי חופש כבימים רגילים** - - - אז החלה בעבודת ה', שכללה התמודדות עם קשיי הפרנסה, טרדות גידול הילדים וענייני בריאות שונים - ואמא עמדה בהם בשמחה ובגבורה.

(הרבנית ר' צביון מתוך הספר 'בית אמי')

להתארח בבית משפחת חתנה, כנהוג. סוכם שתישן בבית משפחת גולדשמידט (קרוביהם של דודיה, משפחת פלצ'ינסקי).

ביום שישי נסע אבא לקבל את פניה של אמא, בתחנה המרכזית בתל אביב. בבית משפחת קנייבסקי המתונו לחתן ולכלה, כשלתע הגיעה אמא לבדה ללא אבא. "היכן החתן?", נשאלה, אך היא לא ידעה להשיב. אמא כבר הספיקה להגיע למשפחת גולדשמידט, להתארגן, לנוח ולבוא - ואבא איננו. כולם עמדו תמהים: 'היכן חיים?' אולם סבא הסטייפלר הבין מיד את אשר קרה: הוא הזמין מונית ונסע לתחנה המרכזית, שם כפי ששיער, ישב אבא עם גמרתו כשהוא שקוע בתלמודו...

לאחרונה שאלתי את אבא האם הוא זוכר את הסיפור, אבא השיב כי הסיפור זכור לו היטב: הוא ישב אז בתחנה ו'פרע' את 'חובותיו' במסכת כתובות בפרק עשירי הנקרא 'מי שהיה נשוי'.

'חובות' - כך אבא מכנה את סדרי לימודו הקבועים, ביניהם לימוד כל הש"ס במחזור שנתי (בלימוד זה החל עוד בהיותו בחור). מכיון שאבא ציין שלמד אז את פרק 'מי שהיה נשוי', ופרק זה הוא לומד מידי שנה באותו תאריך בדיוק, יכולה אני לקבוע את מועד הסיפור במדויק...

הכיצד? - אבא מסיים את מסכת 'במות בערב תשעה באב. אחרי מסכת 'במות באה מסכת כתובות, הנלמדת על ידי אבא במשך כשבועיים, והפרק הנ"ל מתחיל בדף צ'. אם כן, על פי לוח השנה של שנת תשי"א, סיפור זה התרחש ביום שישי כ"ב באב, ערב שבת קודש פרשת עקב, שבת מברכים 'אלול'.

אגב ה'חובות' האמורים סיפרה אמא: פעם נערכה שמחת 'שבע ברכות' לאחד הילדים. במהלך השמחה נאנח אבא והפטיר כלפי המחיות: "איני יודע כיצד אסתדר עם כל חובותי!". נבהל המחיות והלך אל רבי בער'ל וינטרויב, ידידו של אבא, כדי לטכס עצה כיצד לסייע לאבא. רבי בער'ל חיך למשמע הדברים והסביר למחיות, כי הכוונה לסדרי הלימוד הקבועים של אבא - השמחות משבשות את הסדרים ואין אבא יודע כיצד יוכל לעמוד בחובותיו...

בברית הנישואין

החתנה התקיימה בז' בכסלו תשי"ב, באולם 'הצבי' בפתח תקוה, ברוב

נבהלה הנערה, רצה לחברתה ואמרה לה: "המחילה שלי קודם היתה מקח טעות, לא ידעתי שאלו פנינים אמיתיות! התכוונתי לסלוח על פנינים מזויפות, לא על שרשרת יקרה שעולה הון רב..."

אמר רבי ברוך בער לאותו יהודי: "אכן אמרת שאתה סולח, אבל זאת לא היתה סליחה אמיתית, כי עוד טרם הסברתי לך מהו ומיהו יהודי כבר הבעת מחילה. עכשיו, כשאתה כן יודע מזה יהודי, ואתה מבין את גודל הפגיעה, אני צריך שתמחל לי באמת ובלב שלם..."

(מתוך 'אוצרותיהם אמלא')

ברוך בער חיך ואמר לו: "שמעני ואספר לך סיפור": נערה אחת קיבלה מסבתה שרשרת דמויית פנינים לרגל שמחה משפחתית. המתנה מהסבתא היתה יקרה לה מאד. יום אחד חברתה שיחקה עם השרשרת - היא נקרעה והחרוזים התפזרו. בתחילה היא הצטערה על כך, אך לבסוף התגברה ומחלה לחברה.

כשחזרה הנערה הביתה, סיפרה לאמה על אובדנה של השרשרת. האם הזדעזעה עמוקות: "מה זאת אומרת מחלת לחברה שלך? אלו היו פנינים אמיתיות, לא מזויפות! זאת שרשרת שעוברת אצלינו כבר דורות בירושה!"

נאמר 'וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך' (דברים כח, י), אלו תפלין שבראש (מנחות לה ע"ב), וכאן אין פוחדים כלל!"

וכראותם אותו ובשמעם את קולו, אחזתם רעדה, וברחו... וידועה העובדה באדונו הגר"א ז"ל, שלן באיזה פונדק דרכים, ובבוקר נכנס בן בליעל והפליא מכותיו בבעל המלון שהיה באמצע תפילתו. זעק בעל המלון לעזרה ויצא הגר"א לראות מה קורה. כיון שראהו הפורע מיד ברח.

תמה בעל המלון: "מדוע ברח?"

אמר לו הגר"א: "כי ראה שאני מעוטר בתפלין, והרי נאמר: 'וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך', אלו תפלין שבראש!" תמיהתו גברה: "אבל גם אני הייתי מעוטר בתפלין!" ענהו הגר"א "אתה נושא את התפלין 'על הראש', ואילו אצלי היו אלו 'תפלין שבראש'!"

בא לפני אחד שהתלונן על פגעים רעים וצרות רבות שסבבוהו. יעצתי לו לבדוק את המזוזות. ענה שזה עתה קנאן, והן מהודרות בתכלית ההידור ועלו לו ביוקר רב. אמרתי שאף על פי כן רצוי שיבדקן. בדק, ומצא חסרון תג שעיכב בכשרות המזוזה. החליפה, והכל נהפך לו לטובה בעזר ה' יתברך.

וכאן המקום לעורר, שיש עקרונות בית זריזות, שבלהיטותן לנקות לפסח רוחצו בשפע מים את מזוזות הפתחים, והמים חודרים ופוסלים את המזוזות, ויוצא שכן בהפסדן חלילה.

(לקט מתוך הגדה של פסח 'ויגד משה')

"וְנִקְשְׁתֶּם לְאוֹת עַל יַדְּךָ" (דברים ו', ח')

מֵרֵן הַגְרִי"ז מְבַרֵּסֵק זצ"ל לֹא הֵנִיחַ תְּפִלִּין בַּחֹל הַמוֹעֵד. וּבִיָּאֵר, שִׁיטוֹד חִיּוּבן אֵינּוּ פֶּעַם אַחַת בְּיוֹם, אֲלֵא זֹו מִצְּוֹת עֲשֵׂה תְּמִידִית. לְפִיכֶךְ אֵינּוּ נַחֲשֵׁב לְבִיטוֹל הַמִּצְּוָה, שְׂאִינָה תְּלוּיָה בִּימֵים כֻּלָּל. וְכִשֶּׁם שְׂאִינְנוּ מְנִיחִים כָּל הַיּוֹם וְסוֹמְכִים עַל רְבוּתֵינוּ שִׁפְטוֹנוּ מַחֲשֵׁשׁ הִיסַח הַדַּעַת, גַּם בִּימֵי חוֹל הַמוֹעֵד סוֹמְכִים אֲנּוּ עַל הַפּוֹסְקִים שִׁפְטוֹרוֹ. אֲבָל לְאַחַר הַחֶג דְּקִדְקַ מֵרֵן הַגְרִי"ז לְהֵנִיחַן זְמַן רַב יוֹתֵר, כְּדִי לְפַצּוֹת עַל חֲסֵרוֹן הַנַּחֲתָן בִּימֵי חוֹל הַמוֹעֵד.

וְסִיפֵר לִי הַגְרִי"ד זצ"ל, בֶּן מֵרֵן הַגְרִי"ז, שֶׁגַם זָקְנוּ הַגְּאוֹן רַבֵּי חַיִּים מְבַרֵּסֵק זצ"ל לֹא הֵנִיחַ תְּפִלִּין בַּחֹל הַמוֹעֵד, וְכַדַּעַת הַגְר"א. אֲבָל מֵרֵן הַגְרִי"ז נִכְנַס לְמִצְּוֹת בַּחֹל הַמוֹעֵד, וְהוֹרָהוּ אֲבִיו שִׁנִּיחַ תְּפִלִּין [בְּלֹא בְּרַכָּה כְּמוֹבֵן]. מִשּׁוֹם שֶׁבֵּר מִצְּוָה נַעֲשִׂים בְּתִפְלִין דּוּקָא.

פֶּעַם, בַּחֹל הַמוֹעֵד, עֲלִיתִי לְהַקְבִּיל פְּנֵי הַגְּאוֹן רַבֵּי אִיסֵר זְלַמֵּן מְלַצֵּר זצ"ל, וְעָלוּ לְשֹׂאוֹל אֹדוֹת תֵּיִר שֶׁרָגִיל לְהֵנִיחַ תְּפִלִּין בַּחֹל הַמוֹעֵד, וְכֵן אֵינּוּ מְנִיחִים, מַה יַּעֲשֵׂה.

הוֹרָה שִׁנִּיחַ בְּצַנְעָה, וְהוֹסִיף שֶׁגַם הוּא, לְמֵרוֹת שֶׁהִשְׁתַּקַּע בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל וְאֵינּוּ מְנִיחִין כֵּן תְּפִלִּין בַּחֹל הַמוֹעֵד, הוּא מְנִיחֵן בְּצַנְעָה בְּלֹא בְּרַכָּה, וְאֵינּוּ בֹזֵה שׁוֹם חֲשֵׁשׁ.

הַרֵב גְּרִינְפֵּלֵד זצ"ל לָמַד בִּישִׁיבְתוֹ שֶׁל מוֹרֵי וְרַבֵּי הַגְּה"צ רַבֵּי מֹשֶׁה שְׁנִיידֵר זצ"ל בְּפִרְנַקְפוֹרְט, וְסִיפֵר שֶׁפֶּעַם נִכְנַסוּ פּוֹרְעִים נֹאצִּים לְבֵית הַמְּדַרְשׁ לְפָנֵי תְּפִלַּת שַׁחֲרִית, וְהִתְחִילוּ לְהַפְּלִיא מְכוֹתֵיהֶם בְּבַחֲרוּרִים. לְפַתַּע הַתְּפִרְץ מוֹרֵי וְרַבֵּי, וְיָצָא אֲלֵיהֶם כִּשְׁהוּא עֵטוּף בְּטִלִּית וְעֵטוּר בְּתִפְלִין, עֵמֵד מוֹלֵם וְצַעֵק: "חֹצְפָה שְׁכֹזוּ! לֹאִיזוּ דְרָגָה הִגַּעְנוּ! הֲלֹא

הסוד לזכות בילדים טובים!

זכה הגאון רבי מרדכי מן זצ"ל, ראש ישיבת 'בית הלל', בזכות העילאית אשר כולנו שואפים לה. בניו וחתניו כולם היו עוסקים בתורה ובמצוות ויראי אלוקים, תלמידי חכמים מופלגים ומרביצי תורה דגולים. כשנפטר בנו, הגאון רבי דוד יצחק זצ"ל, ראש ישיבת 'כפר חסידים', הספידו הגאון רבי משה מרדכי פרבשטיין שליט"א - ראש ישיבת חברון, וחשף את סוד ההצלחה...

הוא סיפר, שרבי מרדכי נהג להאריך בשירת זמירות השבת, והיה מצרף את כל בני המשפחה לשירתו, בהנעימו את נעימות השבת שיצרו אווירה נרגשת וקסומה בבית. ולא זו בלבד, אלא שכאשר היה מגיע למילים 'ויזכו לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות', היה חוזר עליהן בהתרגשות ובדבקות נעלית שוב ושוב...

ואז, כך הוסיף, לא רק רבי מרדכי היה שר... גם הרבנית היתה עוזבת את המטבח ורצה אל הסלון, מתיישבת אל השולחן ומלווה את השירה בדמעות נרגשות... עד כדי כך היתה האוירה בבית ספוגה

בנעימות השבת, עד שכל בני המשפחה היו חלק מזמירות השבת, כולם זכו למקום של כבוד ברגעים נעלים וקסומים של שירה שבתית נפלאה...

ואין פלא אפוא, כי כאשר הילדים סופגים חינוך כזה, עתידים הם לצמוח לאילנות רבי פארות... כי בית ששירת השבת נישאת בו בעוז, בית שזמירות השבת תופסות בו מקום של כבוד, בית בו דמעות זולגות בהשתפכות הנפש בזמירות השבת - הוא בית שהילדים בו גדלים לשם ולתפארת!

הבה נאמץ את הנוסחה, ונדע את הדרך. כולנו שואפים לנחת יהודית טהורה, הבה נשורר יחדיו את זמירות השבת, נטמיע בילדינו את האווירה השבתית העילאית, ובסייעתא דשמיא נזכה לרוות מהם נחת יהודית טהורה!

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com מתוך הספר המפואר פניני פרשת שבוע

סיכום
שבועי
ב'דף יומי
בהלכה'

◆ האם ניתן לישון בסוכה במיטה התחתונה שבמיטת קומתיים?

◆ האם ניתן לתלות נוי סוכה מתחת לסכך?

◆ במה נהג בעל ה'אמרי בינה' לסכך את סוכתו?

מהלכות סוכה

- הישן בסוכה תחת שולחן או מיטה אשר גובה החלל שתחתיהם עשרה טפחים ויותר - לא יצא ידי חובתו; ונחלקו הפוסקים אם דין זה הוא מדאורייתא או מדרבנן.
- יש שהורה שמותר לישון בסוכה במיטה התחתונה שבמיטת קומתיים, כאשר גובה החלל שבין שתי המיטות נמוך מעשרה טפחים.
- סוכה פטורה ממזוזה, מפני שהיא דירת עראי. ואף חדר החייב בכל ימות השנה במזוזה, אשר מסירים את גגו והוא משמש כסוכה - פטור בימי החג ממזוזה.
- אדם שנאנס ולא בנה סוכה בערב החג, או שהרוח העיפה את הסכך מעל גבי סוכתו בחג עצמו, ואין לו סוכה לשבת בה - יש אומרים שמותר לו לבקש מגוי לבנות עבורו סוכה ביום טוב.
- סכך שהועף ברוח מעל גבי סוכה אחת ונח על גבי סוכה אחרת, יתכן שפוסל את הסכך הכשר שתחתיו, כיון שלא הונח עליו לשם צל.

מהלכות בניית הסוכה

- סוכה הבנויה תחת סוכה אחרת - פסולה. ופסול זה, הוא רק כאשר הסוכה העליונה כשרה, אלא אם כן היא פסולה מחמת שהיא גבוהה יותר מעשרים אמה. וכמו כן, אין התחתונה פסולה אלא כשניתן לדור בסוכה העליונה, כלומר, שהסכך של הסוכה התחתונה חזק ויציב דיו בכדי שיוכלו לשבת, ולשכב על גביו, ולהעמיד על גביו את כל הנצרך לשם מגורים בסוכה.
- ניתן לבנות סוכה על גבי משטח נייד, כגון עגלה רחבה, או 'גגרי' של רכב, וכדומה, ולהשתמש בה כסוכה גם בשעה

שהמשטח נע ממקום למקום.

- סוכה הבנויה על גבי גג גבוה, צריכה להיות ראויה לעמוד בפני הרוחות המצויות בגג, ואין די בכך שראויה לעמוד בפני הרוחות המצויות על גבי הקרקע.
- נוי סוכה העשוי מחומר הפסול לסיכוך, התלוי תחת הסכך במרחק של פחות מארבעה טפחים, הריהו 'פִּטְל' לסכך, ונחשב כחלק ממנו. אולם, נוי סוכה כזה, התלוי במרחק של ארבעה טפחים ויותר מהסכך, אינו בטל לסכך, ולכן, אם רוחבו ארבעה טפחים ויותר, דינו כסכך פסול. ויש מגדולי ישראל שנהגו שלא לתלות נוי סוכה תחת הסכך כלל, דהיינו, אף במרחק של פחות מארבעה טפחים.

מהלכות כשרות הסכך

- תנאי ההכשר לסכך הם: צומח, תלוש, ואינו ראוי 'לקבל' טומאה. וענפים הגדלים בעציץ שאינו נקוב, או ב'גידולי מים' - לדעת פוסקים רבים כשרים לסיכוך למרות שאינם צומחים מהקרקע.
- דבר הראוי 'לקבל' טומאה רק מדרבנן, פסול לסיכוך, אך אם נשבר באופן שכבר אין עליו 'שם' כלי ואינו ראוי יותר לקבל טומאה, והשברים אינם ראויים לשימוש כלשהו, מותר לסכך בו.
- נחלקו הפוסקים, האם מותר לסכך בשברי כלים שלא ניכר בהם כי הם שברי כלי, כגון קרשים ששימשו כארגז עץ ואין בהם כל סימן לכך.
- עצים צבועים, ניתן לסכך בהם, משום שהם נראים כגידולי קרקע גם לאחר הצביעה; וכן מותר לסכך בעצים המצופים בנייר, וכך נהג בעל ה'אמרי בינה' זצ"ל.

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה